

Ikt. sz.: MB/28-1/2012/EL

EL-1/2012. sz. ülés
(EL-3/2010-2014. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Mezőgazdasági bizottsága**

Ellenőrző albizottságának

2012. március 21-én, szerdán, 10 óra 7 perckor
a Képviselői Irodaház V. emelet 515. számú tanácstermében
megtartott üléséről

---

*A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató az állami földbérletekkel kapcsolatos pályázatok értékeléséről</i>	5
<i>Elnöki bevezető</i>	5
<i>Tájékoztatók</i>	6
<i>Dr. Sebestyén Róbert (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet)</i>	6
<i>Dr. Szabó Csaba (Vidékfejlesztési Minisztérium) tájékoztatója</i>	15
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	18
<i>Válaszok, reflexiók</i>	38
<i>Dr. Sebestyén Róbert (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet)</i>	38

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató az állami földbérletekkel kapcsolatos pályázatok értékeléséről

Előadók:

Dr. Sebestyén Róbert elnök, Nemzeti Földalapkezelő Szervezet

Dr. Szabó Csaba miniszteri biztos, Vidékfejlesztési Minisztérium

2. Egyebek

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Harangozó Gábor** (MSZP), az albizottság elnöke

Dr. Ódor Ferenc (Fidesz)
Varga Géza (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Patay Vilmos (Fidesz) dr. Ódor Ferencnek (Fidesz)

A Mezőgazdasági bizottság részéről

Dr. Ángyán József (Fidesz)
Farkas Sándor (Fidesz)
Gógös Zoltán (MSZP)
Magyar Zoltán (Jobbik)
Szabó Rebeka (LMP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

L. Simon László (Fidesz)
Dr. Sebestyén Róbert elnök (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet)
Dr. Szabó Csaba miniszteri biztos (Vidékfejlesztési Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 7 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

Tájékoztató az állami földbérletekkel kapcsolatos pályázatok értékeléséről

Elnöki bevezető

HARANGOZÓ GÁBOR (MSZP), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Nagy tisztelettel köszöntöm képviselőtársaimat és az ülésen megjelent vendégeket, valamint meghívott előadóinkat, szakértőket! A mai ellenőrzési bizottsági ülésünket, mint ismeretes, azért hívtuk össze, merthogy az állami termőföld hasznosításával kapcsolatos törvények megváltoztak, és ezzel kapcsolatban, az állami földek most zajló pályáztatásának kapcsán rengeteg sajtóhír jelent meg, illetve igen számos megkeresés jutott el hozzánk, képviselőkhöz is, amelyekben többen aggodalmukat fejezték ki a pályáztatással kapcsolatban. Ezért kértük azt, hogy a mai ülésen nézzük át, hogy hogyan is zajlanak ezek a pályázatok. Itt külön ki szeretném emelni, hogy az LMP képviselője, Szabó Rebeka kezdeményezte a mezőgazdasági bizottsági ülés összehívását is, de mivel ez egy tipikusan ellenőrző bizottsági ügy, és úgy éreztük, hogy fontos lenne, hogy minél gyorsabban napirendre kerülhessen a téma, hiszen el kellene kezdődniük a tavaszi munkálatoknak az érintett földeken, ezért most így az ellenőrző bizottság keretében tűztük ezt napirendre.

Az ügy kapcsán több kérdés felvetődött. Egyrészt törvény született arra, hogy a föld hasznosítása kapcsán szükséges elkészíteni egy középtávú tervet - szeretnénk megkérdezni majd a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet elnökét, illetve a Vidékfejlesztési Minisztérium miniszterét is arról, hogy hogyan zajlik ennek a középtávú tervnek a végrehajtása. Született egy 2011-es vagyonhasznosítási rendelkezés is, és szeretnénk megtudni azt is, hogy a vagyonhasznosítással kapcsolatos bevételekkel hogyan állunk. Szeretnénk megtudni azt is, hogy milyen ütemezéssel terveznek eredményt kihirdetni a már kiírt birtoktestekre, illetve hogy a beígért 65 ezer hektárból mekkora rész az, amit már sikerült elbírálni, mekkora a fennmaradt rész, és mik a tervek a fennmaradt résszel, hiszen arról is rendelkezés született, hogy a lejárt bérleti szerződések esetében nem lehet a földhöz hozzányúlni. Ismereteink szerint nagyjából 40 ezer hektár nem került még elbírálásra, és hogyha ezzel sürgősen nem történik valami, akkor itt 40 ezer hektár parlagfű fog a nyárra virítani, tehát ezzel kapcsolatban is szeretnénk tájékoztatást kapni, hogy milyen tervek születtek; van-e jogalkotási igény a parlament felé, kell-e valamilyen segítséget adnia ez ügyben a parlamentnek? Megfogalmazódtak még olyan kérdések is, hogy lesz-e mindenki számára átlátható, nyilvános és objektív pontozási rendszer az állami földbérletpályázatok esetében, különös tekintettel arra nézve is érdekes ez, hogy pont az volt a törvény megváltoztatásának a kommunikációja, hogy majd most egy nagyon átlátható, tiszta rendszer fog születni. Kapnak-e majd részletes indoklást a vesztes gazdálkodók, hogy ők miért nem nyertek? Nyilvánosak lesznek-e a pályázatok értékelési szempontjai is? Ez is érdekes lenne, hiszen szintén olyan információink vannak csak, hogy állítólag 45 százaléka is inkább szubjektív kritériumok szerint lett meghatározva a pályázati feltételeknek, tehát ezek a pályázati feltételek is kifejezetten érdekelnének minket. Meg szeretnénk kérdezni azt is, hogy tapasztaltak-e visszaélésekre utaló jeleket a pályázatok elbírálásánál, illetve hogy a pályázati feltételek és döntések mennyire vannak összhangban a nemzeti vidékstratégia és a Darányi-terv célkitűzéseivel. Nagyjából ez lenne az a keret, amit ma szeretnénk végigtárgyalni.

Elsőként dr. Sebestyén Róbertet, a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet elnökét szeretném felkérni, hogy adjon egy tájékoztatást ezekről a kérdésekről a bizottság számára. Elnök úr, öné a szó.

Tájékoztatók

Dr. Sebestyén Róbert (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet)

DR. SEBESTYÉN RÓBERT (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Köszönöm a meghívást, annál is inkább, mert valóban, ahogy említette, a sajtóban és különböző helyeken számos olyan – hadd fogalmazzak így – félreértett vagy pedig nem a valóságnak megfelelő információ jelent meg, úgyhogy mindenféleképpen hasznosnak tekintjük az NFA részéről is ezt a meghívást, hiszen sok kérdést tisztázni lehet.

Kezdeném azzal, hogy maga a pályáztatási eljárás 2011 november hónap elején kezdődött meg ténylegesen. Ennek oka az volt, hogy október 25-én kapta meg a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet azt a kormányzat által jóváhagyott pályázati feltételrendszert és pályázati felhívást és értékelési kritériumrendszert, amelynek alapján megkaptuk az engedélyt a pályázatok meghirdetésére, illetve a pályázati eljárás folytatására.

Az eddig eltelt időszak során, és ez tegnapi aktuális adatok, amelyeket most mondok, tehát március 20-ai adatok, 34 ezer hektár összes terület került eddig meghirdetésre. Ezen belül ezt a 34 ezer hektárt 2355 pályázat tárgyát képező birtoktestként hirdettük meg. Ez idáig a pályázati eljárások során a regisztrációt figyelembe véve, 5381 pályázó regisztráltatta magát, és miután a regisztrációra rendelkezésre álló 30 nap és ezt követően még 15 nap a pályázat benyújtására, ha ezt az ütemet követjük, akkor azt lehet mondani, hogy 20-áig, tehát a tegnapi napig 3865 beadott pályázatról adhatunk számot.

Ezt a 3865 darab pályázatot pedig 1760 pályázó adta be, ami azt is jelenti, hogy egy pályázati felhívásra több pályázó is jelentkezik, regisztrál, illetve ad be pályázatot. Ennek okán azt is ki lehet jelenteni az elbírált pályázatok tekintetében, hogy nem lehet olyan pályázat, amelynek ne legyen vesztese, hiszen ahogy látjuk az átlagot, több mint két pályázat került beadásra egy-egy felhívásra. Tehát minden egyes pályázati eljárásnak gyakorlatilag van vesztese.

A következőket látjuk. Azt látjuk, hogy minden esetben az eddig elbírált pályázatok esetében a vesztesek valamilyen irányba elmozdultak, illetve észrevételeket tettek. Ez történhetett akár közvetlenül a Nemzeti Földalapkezelő Szervezethez is, hozzánk is érkeztek ilyen megkeresések, adott esetben direkt a sajtóhoz, illetve természetesen akár országgyűlési képviselőkhöz, de ugyanígy a Vidékfejlesztési Minisztériumba is számos ilyen megkeresés érkezett, amiket viszont mi is látunk.

Ezzel csupán azt szeretném jelezni, hogy tekintettel arra, hogy adott mennyiségű földről van szó, ami a pályáztatás tárgyát képezi, ezért nem tartjuk jó szituációnak, de a dolog természetéhez kapcsolódónak tartjuk, hogy aki veszített a pályázaton, az természetesen keres valamilyen megoldást vagy valamilyen csatornát arra, hogy adott esetben a pályázat eredményét megváltoztassa.

A pályázati eljárással kapcsolatban a következőt szeretném elmondani. Ahogy említettem, 2010 október végén került jóváhagyásra a feltételrendszer és maga a pályázati értékelési rendszer is. A feltételrendszer alapján a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet elkészítette azt az eljárásrendet, ami a pályázatok lebonyolítására vonatkozik. Az eljárásrend két lényeges dokumentumra és szabályra támaszkodik. Az első a 262/2010-es kormányrendelet, amely részletesen szabályozza azt, hogy milyen úton és módon kell hasznosítani a Nemzeti Földalapkezelő Szervezetnek – és innentől kezdve csak NFA-ként fogom említeni, hogy ne kelljen olyan sokat beszélnem – hogyan és milyen úton, módon kell hasznosítani a Nemzeti Földalapba tartozó termőföldvagyonot.

A 262-es kormányrendelet rendkívül részletes szabályozást tartalmaz, ezért a mi belső eljárásrendünkben gyakorlatilag azt kellett szabályoznunk, hogy a kormányrendeletben leírt feladatok tekintetében mely szervezeti egységnek milyen feladata van, illetve ebbe az eljárásrendbe be kellett illeszteni a kormányzat által jóváhagyott feltételrendszert és bírálati szempontrendszert.

A szabályzatot az NFA Birtokpolitikai Tanácsa több alkalommal is tárgyalta és jóváhagyta, és így ezen szabályzat, illetve jogszabályi háttér alapján működik a pályázati rendszer.

További fontos körülmény még az, hogy a korábbi időszakokban, tehát 2011 tavaszától egészen októberig megbízási szerződésekkel volt kénytelen hasznosítani az NFA ezt a 65 ezer hektárt, ami most a pályázati eljárásnak gyakorlatilag a tárgyát képezi. Ennek okai nagyon egyszerűek: a 2010-es törvényi változás okán, amikor az MNV Zrt.-től az NFA-hoz került a Nemzeti Földalapba tartozó földvagyon, ekkor szembesült az NFA azzal, hogy a korábbi kormányzati időszakokban 65 ezer hektárra felduzzadt az a termőföldterület, amit éves szinten gyakorlatilag versenyeztetés, bármiféle elbírálás nélkül közvetlenül használatba adott, rendszeresen és folytatólagosan a korábbi tulajdonosi jog gyakorlója.

Tekintettel arra, hogy a vagyon felmérése és a vagyonhoz kapcsolódó jogi rendezés 2011-ben valósulhatott meg költségvetési források, illetve a szervezet felállítása, menetrendje okán, ezért élve az NFA-törvény 18. §-ában foglaltakkal, ennek a 65 ezer hektárnak az időleges hasznosításáról az NFA megbízási szerződésekkel gondoskodott.

Az alapelképzelés ekkor az volt, hogy október 31-ig lehet megbízási szerződésben használni a területet.

Ezt követően, illetve ezzel párhuzamosan a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet pedig elindítja a pályáztatásokat, abban a reményben, hogy október végére már eredménye lesz a pályázatnak, a 65 ezer hektár tartós hasznosítása és haszonbérlete megoldható.

További körülményként el kell mondanom, hogy miután október végén került csak pont a pályázati feltételrendszer és a bírálati szempontrendszerre, ezért amilyen gyorsan csak lehetett, megindítottuk a pályázati eljárásokat. Azonban mi is tudjuk azt, hogy egy októberi pályázat egy jogszabályban rögzített 135 napos futamidővel nem teszi lehetővé azt, hogy ezt a 65 ezer hektárt úgy időben megpályáztassuk, hogy eredménye legyen már a tavaszi munkák előtt. Azt is hozzáteszem, hogy azzal is tisztában vagyunk, hogy ebben a helyzetben sem agronómiai szempontból, sem a gazdálkodás szempontjából nem tökéletes a helyzet, de miután hosszú hónapok teltek el azzal a vitával, amely különböző fórumokon, különböző politikai, illetve kormányzati szinteken a pályázati rendszer és a bírálati szempontrendszer tekintetében folyt, ezek időigénye miatt csak október végén kaptuk meg a jóváhagyott eljárási dokumentumokat.

A Birtokpolitikai Tanáccsal összhangban az a döntés született, hogy az eddig meghirdetett 34 ezer hektáron felül folyamatosan hirdetjük tovább a haszonbérleti pályázatokat, azzal, hogy tekintettel a tavaszi munkák esedékességére ezeket a területeket, amelyeket még február 5-e után hirdettünk meg, vagy ezt követően kerül meghirdetésre, ebben az évben szintén megbízási szerződéssel, időlegesen hasznosításba adjuk - más, jogszabályban foglalt lehetőségünk erre nincsen -, ezt pedig akként tesszük, hogy a Vidékfejlesztési Minisztériumhoz, illetve a Birtokpolitikai Tanácshoz is fordultunk ezzel a kérdéssel, és a Vidékfejlesztési Minisztérium megkereste a KIM-et, és külön állásfoglalást kért az eljárás jogszerűségére. A KIM azt a választ adta, hogy igen, meg lehet tenni, hiszen egy újbóli megbízási szerződésbe adása a területeknek nem minősül a versenyeztetés olyan jellegű kikerülésének, mint amelyre éveken keresztül sor került a korábbi kormányzatok idején. A Birtokpolitikai Tanács vonatkozó döntése azt mondja ki, hogy október hónapig az adott dátumig, tehát a február 5-éig meg nem hirdetett területeket megbízási szerződésbe kell adnia a Nemzeti Földalapkezelő Szervezetnek, azzal a külön kitételrel, hogy folyamatosan

meg kell hirdetni, változatlanul, az eredeti menetrend szerint a területek haszonbérleti pályáztatását, és oly módon kell ezt végigcsinálni, hogy október 15-éig a haszonbérleti pályázatok utolsó csoportjának, utolsó sorozatának is elbírálás, illetve szerződéskezdés tekintetében eredménnyel kell járnia. Ez tehát pillanatnyilag a helyzet.

Ami az eddigi eredményeket illeti, azt tudom mondani, hogy kétszázötven-egynéhány szerződést kötött meg eddig a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet - ez a szerződéskötési ütem pillanatnyilag megfelel a meghirdetések ütemének -, a következő héten további százharminc-százharminc-egynéhány szerződéskötésre kerül sor az eddig lefolytatott bírálatok alapján, és miután december-január hónapokban indult meg tömegesen a haszonbérleti pályázati felhívásnak a megjelentetése, most már ezek a pályázatok is abba a stádiumba kerültek, hogy napokon belül elkezdődik a bírálatuk, ezeknek a száma több mint ezer. Ebből látható az is, hogy amilyen ütemben megtörténtek a meghirdetések, abban az ütemben történik - az előbb említett 135 napos maximális fordulóval, időigénnyel - a pályázatok elbírálása, illetve a szerződéskötés.

Itt még egy nagyon fontos dolgot el kell hogy mondjak. Természetesen nem minden pályázat zárul eredménnyel. Ennek több oka van. Számos esetben előfordult olyan, amikor a közfoglalkoztatással kapcsolatos feladataink tekintetében a BM-mel folytatott egyeztetés alapján, a BM határozott kérésére és az önkormányzatokkal történt egyeztetés alapján pályázati felhívásokat visszavontunk, mert egyébként nem tudtunk volna közfoglalkoztatás céljából területet biztosítani más kormányprogramok részére. Hozzátenném még azt is, hogy a közfoglalkoztatással kapcsolatos szabályok természetesen ránk is vonatkoznak, sőt a 263/2010-es kormányrendelet módosítására is sor került 2011 év végével, tehát innentől kezdve bennünket is kötnek azok a feladatok, amelyek ehhez az intézkedéscsomaghoz tartoznak. Ennek okán amennyiben más megoldás nem volt, a pályázati felhívást visszahívtuk, illetve hogyha nem a teljes területről volt szó, akkor a későbbiekben a pályázati felhívást újból megjelentettük, már a módosított területekkel. Ez az egyik ok, amikor valamilyen felhívás eredményeként a pályázat az eredeti szándék szerint nem vezetett eredményhez.

A másik: már említettem, hogy átlagosan több mint két pályázó van egy-egy pályázatra, de számos esetben előfordult már - és mi is gyűjtjük a tapasztalatokat, és az információkat a kommunikáció szintjén is igyekszünk továbbadni -, hogy a pályázók érvénytelen pályázatokat nyújtanak be. A legfontosabb és a leggyakrabban előforduló hibák: például hogy a személyazonosságát a különböző iratokkal, illetve másolatokkal nem igazolja, nem fizeti be a pályázati biztosítékot, nem tölti ki a gazdálkodási tervet, ami egyébként a pályázat elbírálásának egy jelentős háttérét adja, nem nyújtja be például a köztartozásmentességet igazoló igazolásokat - talán ez a legfontosabb kör -, és ezen belül még számos olyan helyzet van, amikor formailag sem teljesítik a pályázat feltételeit. Hozzá kell tennem azt is, hogy ezeket a tartalmi és formai elemeket egyébként a 262/2010-es kormányrendelet tartalmazza, ehhez képest változás a többletfeltételek megfogalmazásában kimondottan a kormány által jóváhagyott feltételrendszer keretein belül történt, tehát a feltételrendszer, amit a törvény alapján az NFA adott esetben még tovább módosíthat, illetve kiegészíthet, nem haladja meg ezeket a jóváhagyott, tehát jogszabály, illetve kormány által elfogadott kereteket. Ezért is próbáljuk különböző fórumokon, illetve több helyen is jelezni azt, hogy a pályázatok benyújtása tekintetében igaz, hogy összességében minimálisnak mondható, de sokszor azért eredménytelen a pályázat, mert a pályázók egyike sem tesz eleget a pályázati feltételeknek. Talán még egy megjegyzésem lenne a feltételrendszer teljesüléséhez, ez pedig az, hogy vannak olyan pályázók is, akik úgy nyújtják be a pályázatot, hogy nem vállalnak állattenyésztési kötelezettséget. A kormány döntése alapján egyértelműen megfogalmazott feltétel az, hogy a terület nagyságrendjétől függetlenül állattenyésztési tevékenységet kell

folytatni, vagy amennyiben ez a tevékenység nem indult még meg, akkor ezt egy gazdasági éven belül, a vállaltak szerint meg kell kezdeni.

Ami pedig magának a hasznosítást, tehát a Földalapra vonatkozó hasznosítási kérdéseket illeti, a következőről tudok beszámolni: az NFA 2010 december hónapjában már a Birtokpolitikai Tanács elé terjesztette a középtávú stratégiai terv alapvetéseit, ami elsősorban az eszközrendszer és az elérendő célokat tartalmazza. Ezt követően több olvasatban tárgyalta a Birtokpolitikai Tanács a középtávú stratégiai tervet, és végül is 2011 július hónap végén fogadta úgy el, hogy ez a VM részéről továbbmehet, illetve átadja a VM-nek, hogy ebből kormány-előterjesztés készüljön. Amit a stratégiai tervből kiemelnék, az az, hogy a vagyonfelmérés alapján 1,9 millió hektárra vonatkozik ez a középtávú stratégiai terv. Ebből az 1,9 millió hektárból rögtön kiemelhetünk 1,1 millió hektárnyi erdőterületet, illetve olyan területet, amely az erdőgazdaságok, illetve állami erdők vagyonkezelésére feljogosított szervek használatában van, jellemzően vagyonkezelési szerződés keretében. Ehhez társul még egy mintegy 350 ezer hektáros - kerek számokat mondok a megjegyezhetőség érdekében - terület, amely nemzeti parkok, illetve más jogosult vagyonkezelők vagyonkezelésébe tartozik. A maradék terület, amit 450-470 ezer hektárban tudok most megadni, az a terület, amely valójában haszonbérlet, illetve megbízási szerződés tárgyát képezheti.

A 65 ezer hektár ezen utóbbi termőföld-vagyoncsoporton belül található meg, és ennek a hasznosításáról kell gondoskodni.

Ami még ehhez a képhez hozzátartozik, hogy a stratégiai terv, tehát a BPT által összeállított stratégiai terv célként a következőket tartalmazza. Az egyik és nagyon fontos dolog az, hogy teljes körű tulajdonosi joggyakorlást deklarál, ami azt jelenti, hogy valamennyi olyan termőföld és kivett terület, ami a Nemzeti Földalapba tartozik, teljes mértékben, az utolsó hektárig is hasznosítva legyen. Ez az egyik dolog.

A másik, ami ehhez kapcsolódik, hogy a tulajdonosi joggyakorlás teljes egészét kell megvalósítani, tehát nemcsak arról van szó, hogy a földhasználatot keletkeztető különböző hasznosítási módokat kell teljesíteni, hanem a vagyonértékű jogokkal kapcsolatos teendőket is el kell látnia a földalapkezelő szervezetnek. Ennek okán e tekintetben az MNV Zrt.-vel is azok az egyeztetések megszülettek, amelyek például a vadászati joghoz vagy más kapcsolódó jogokhoz tartoznak.

A harmadik ilyen nagyon fontos eleme ennek a célkitűzésnek pedig az, hogy a Nemzeti Földalapot, mint a magyar állam kincstári vagyonának egy elhatárolt csoportját, illetve halmazát a nemzeti érdekeknek megfelelően kell kezelnie és hasznosítania az NFA-nak, és ennek okán természetesen a most már jogszabályi erővel ható, a korábbi országgyűlési határozat, de most már 2010. szeptember 1-jétől törvényerővel rendelkező birtokpolitikai irányelvek szerint kell hasznosítani.

Ennek okán az eszközrendszer meghatározásánál abból indult ki a Birtokpolitikai Tanács, hogy nem fordulhat elő a továbbiakban az, hogy a korábbi kormányzatok idején történt akár haszonbérleti pályáztatás, akár értékesítő pályáztatások során a pályázat tárgyát képező földterület meghaladja a termőföldről szóló törvényben a magánszemélyek részére tulajdonolható, illetve birtokolható, használatában lévő termőföldterületet.

Példaként mondanám azt, hogy ez a szabály pillanatnyilag alapként úgy szól, hogy 300 hektár vagy 6000 aranykorona ez a korlát. Számptalan esetben előfordul, sőt az esetek többségében előfordult, hogy a korábbi kormányzat idején a meghirdetések ezen területi, illetve aranykorona-értékhatárok fölött történtek, pontosan azért, hogy egy olyan diszkriminatív helyzetet állítsanak elő, hogy a birtokpolitikai irányelvek, amelyek akkor is az Országgyűlés által jóváhagyott birtokpolitikai irányelvek voltak, ugyancsak országgyűlési határozat keretében, ne érvényesülhessenek.

Ennek okán a belföldi magánszemélyek, családi gazdálkodók, mezőgazdasági vállalkozók gyakorlatilag kiszorultak a pályáztatási rendszerből. Ezért úgy rögzíti a középtávú

stratégiai terv a hasznosítás egyik kulcselemét, hogy a hasznosítási pályázatok során, ez akár haszonbérlet, akár értékesítés, a pályázat tárgyát képező terület nem haladhatja meg a termőföldről szóló törvényben magánszemély számára meghatározott 300 hektárt és 6000 aranykoronát.

Ezt mi maximálisan be is tartjuk, és hogy ezt alátámasszam, néhány adatot szeretnék közölni a 2012 február végéig meghirdetett pályázatok statisztikájából.

Az említett időpontig 33 450 hektár meghirdetésére került sor. Csak emlékeztetőül felvetem még egyszer, hogy igen, jelenleg 34 143 hektárnál vagyunk, tehát itt a pályázatok előkészítésének ütemében további meghirdetésre is sor került azóta. Vegyük ezt a 33 450 ezer hektárt. Ennek az átlaga, tehát ha az összterületet nézem és az összes meghirdetések számát, tehát a pályázatok számát, az átlag 15,4 hektár/pályázat. Ezen belül, ha megnézzük, hogy különböző nagyságrendi kategóriákban hogyan oszlik meg ez a 33 ezer hektár, akkor azt tudom mondani, hogy a jellemzően kis- és középméretű gazdák és gazdálkodók által preferálható és részükre mindenféleképpen a legelőnyösebb kategóriában, tehát a 10-50 hektár között 15 566 hektár került meghirdetésre, és ennek a kategóriának, tehát a 10-50 hektár között meghirdetett, egy pályázat tárgyát képező területnek az átlaga 26,4 hektár.

Ezzel a számmal arra kívánok válaszolni, ami szintén a sajtóban is megjelent, hogy maga a pályázati kiírás egyértelműen a nagygazdaságoknak, társas vállalkozásoknak, illetve olyan személyeknek ad lehetőséget, akik eddig is jelentős területeket már használnak. Tehát ezt cáfolandó, azt hiszem, egyértelműek azok a számok, amelyeket elmondtam.

Ha megnézzük a 10 hektár alatti területeket, és azt kell mondanom, hogy az egy hektár és a 10 hektár közötti pályázatokra is jelentős érdeklődés van, akkor azt mondhatom, hogy ez a területi kategória 18 százalékát teszi ki az összterületnek. Az előbb említett 10-50 hektár közötti, átlagosan 26,4 hektár közel a felét, 47 százalékot tesz ki, 18 százalék a 1-10 hektár közötti pályázat tárgyát képező birtoktestek aránya, és előlött található még egy mintegy 35 százalékot kitevő olyan terület, ami részben 50-100 hektár közötti, vagy pedig 100-200 hektár közötti.

Visszaidézve a középtávú stratégiát, ott egyértelműen megfogalmazódott az, hogy nem kívánjuk azokat az egészséges és kialakult használati viszonyokat adott esetben ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett megosztásokkal tovább rombolni, illetve rontani, amelyek egy helyrajzi számhoz köthetők. Tehát ez magyarul azt jelenti, hogy ebben a kategóriában, tehát az 50-100 hektár közötti kategóriában egy pályázat tárgyát képező birtoktest gyakorlatilag egy helyrajzi számnak felel meg. Ezt nem kívánjuk megosztani. Viszont itt lehetőséget adunk arra a gazdálkodóknak, hogy amennyiben a terület nagysága nem teszi lehetővé számára, hogy a rá vonatkozó korlátokba beférjen, ezért együttes ajánlattétel keretében több gazdálkodó is adhat be az adott birtoktestre pályázatot. Azonban hozzá kell tenni azt, hogy ezt az együttes ajánlattételt egymás között rendezett jogviszony keretében kell megtenniük, tehát polgári jogi szerződést kell kötniük egymással, és előre rögzíteni kell azt is, hogy az így megpályázott terület tekintetében a használatot miként rögzítik egymás között.

Erre vonatkozóan a pályázati eljárás és a pályázati felhívás is tartalmazza a megfelelő információkat és szabályokat.

Ki kell emelni viszont azt, hogy nem jelentheti ez azt a helyzetet, hogy mondjuk egy együttes ajánlattétel esetén valamelyik pályázó a polgári jogi társaság tagjai közül nem tesz eleget a pályázati felhívásnak. Tehát amikor a bírálatra sor kerül, akkor a pályázóknak egyenként a saját maguk földhasználati vagy haszonbérleti várománya tekintetében önmagukban is meg kell felelniük a pályázati felhívásban és feltételrendszerben foglaltaknak. Ez nagyon fontos.

Itt csupán a területnagyságok miatt tesszük ezt lehetővé, egyrészt hogy a kis- és közepes gazdálkodók is továbbra is földhöz juthassanak, illetve amennyiben úgy látják, hogy együttesen ajánlatot tudnak tenni, akkor ez a lehetőség meglegyen.

Mindenkinek a biztosítékokat le kell tenni, eleget kell tenni az állattenyésztési kötelezettségnek és minden más pályázati feltételnek.

Még annyit kívánok elmondani az 50 hektár fölötti területekről, hogy itt is, ha két részre bontjuk, akkor elmondható az, hogy a 33 ezer hektárból 7261 hektárt tesz ki az 50-100 hektár közötti pályázati felhívásoknak az összterülete, és ezen belül az átlag 73 hektár.

Úgy ítélem meg - és egyébként a Birtokpolitikai Tanácsnak is ez a véleménye -, hogy ez a 73 hektár sem lépi túl azt a megcélzott és a kis-, közép- és közepes gazdálkodók, családi gazdálkodók, őstermelők, őstermelők talán itt már nem, de az egyéni mezőgazdasági vállalkozók korlátait, és hogyha még megyünk a 10 és 200 hektár közötti tartományban, akkor ebben a tartományban 4180 hektár került meghirdetésre, és ennek a 4180 hektárnak az átlaga egy pályázóra vetítve 139 hektár. Jellemzően ezekre a nagyobb területekre egyébként, ahogy említettem, együttes ajánlattétel érkezik be hozzánk. Talán ennyit így elsőként a pályázatokról.

Amit még el kívánok mondani - és itt visszacsatolnék a középtávú stratégiai tervhez -, hogy a középtávú stratégiai tervnek a 2011. szeptember 1-je előtt hatályos jogszabályok tekintetében van egy olyan vonatkozása is, hogy ezt a középtávú stratégiai tervet a kormánynak kell elfogadnia, és a kormány által elfogadott középtávú stratégiai terv alapján kell elkészítenie a Nemzeti Földalapkezelő Szervezetnek az éves hasznosítási tervét. A középtávú stratégiai tervről készült egy kormány-előterjesztés a Vidékfejlesztési Minisztériumban, ez azonban a tárcaközi egyeztetések során a KIM-ben valamilyen okból megakadt, illetve a KIM úgy ítélte meg, hogy a BPT által elfogadott középtávú stratégiai terv - fogalmazzunk így: - terjedelmében, illetve részletességében nem felel meg a kívánalmainknak. Éppen ezért volt egy egyeztetés a BPT egyes tagjai, a Földalapkezelő Szervezet vezetése és a KIM érintett kormánytisztviselői között, és abban történt megállapodás, hogy olyan értelemben megalapozatlan a KIM-nek az elvárása, hogy mondjuk olyan részletességgel kér itt egy középtávú stratégiai tervet, amilyen részletességgel mondjuk Magyarország energiastratégiájáról volna szó, annál is inkább, mert ha a nagyságrendeket nézzük, az országnak nem az egész termőföldterületéről van szó, hanem annak mintegy a 10 százalékáról - ezt nagyon sokan elfelejtik, amikor olyan szerepet szánnak a Nemzeti Földalapkezelő Szervezetnek, ami adott esetben kihatással lenne a teljes magyarországi termőföldterületre, illetve fogalmazzunk úgy, hogy a termőföld... *(Nem érteni.)* piacra, tehát ennél a lehetőségek azért szűkebbek. A másik pedig az, hogy megállapodtak abban, hogy milyen kiegészítésekkel fog elkészülni újból ez a stratégia.

Ennek okán viszont olyan helyzet alakult ki - és ezt jeleztük is a kormányzat felé -, hogy amennyiben nincs a kormány által elfogadott vidékfejlesztési stratégia, akkor nem tudjuk azt az éves hasznosítási tervet sem összeállítani, amely az akkor hatályban volt jogszabály szerint előfeltétele lett volna a haszonbérleti pályáztatásnak. Ezért végül is egy olyan megoldás született, hogy az NFA kormányrendelet-módosítás formájában felmentést kapott az alól, hogy maga az éves hasznosítási terv az előfeltétele legyen most a pályáztatásnak, tekintettel arra, hogy akkor még később indulhatott volna el ez a pályáztatás. Ugyanakkor azt is el kell mondani, hogy önmagában ez a rendeletváltozás nem mentesíti természetesen a Birtokpolitikai Tanácsot és a Nemzeti Földalapkezelő Szervezetet az alól, hogy a középtávú stratégiai tervét benyújtsa, illetve éves hasznosítási tervet készítsen. Azt azonban szeretném itt elmondani, hogy maga a középtávú stratégiai terv tartalmaz a 2011-12-13 évekre, tehát amit a BPT elfogadott stratégiai tervet, részletesen, tételesen, negyedéves bontásban tartalmazza azt, hogy az adott évben a Földalapba tartozó termőföldekkel miként és hogyan bánik, és hogyan hasznosítja a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet, tehát azt mondhatom, hogy számszakilag az éves hasznosítási terv előállt 2011-re is, 2012-re ugyanez az anyag tartalmazza ezt, és 2013-ra is, de miután a középtávú stratégiai tervet újból össze fogjuk állítani, a következő verzió már a 2012-13-14 évekre szól.

Nagyon fontos kitétel még az, hogy a Birtokpolitikai Tanács a középtávú stratégiai tervet akként fogadta el, hogy éves szinten felül kell vizsgálni, ennek a felülvizsgálatnak a határideje minden év május hónapja. Ekkor már mi is látni fogjuk, hogy milyen kimenetei vannak az eddigi meghirdetéseknek, illetve hogy milyen kimenetei vannak azoknak a megbízási szerződéseknek, amelyeket időlegesen, a 2012. évre még meg fogunk kötni. Ezért nekünk is módosítanunk kell ezt a középtávú stratégiai tervet, és terveink szerint április hónapban, tehát ahogy a megbízási szerződéseket megkötöttük, április hónapban tervezzük ezt a Birtokpolitikai Tanácsnak benyújtani, és amennyiben a Birtokpolitikai Tanács elfogadja az új, illetve a módosított középtávú stratégiai tervet, felszerelve mindazzal, amiben a KIM-mel történt megegyezés alapján megállapodtunk, akkor elkészül az új kormány-előterjesztés, és reményeim szerint ezt a kormány is elfogja fogadni.

Hozzáteszem még azt is, hogy egyébként miután a 2011. évben, '11. év április végén, május elején tudtuk megkezdeni a vagyon felmérését, hamarabb nem is volt lehetősége a Földalapkezelő Szervezetnek arra, hogy valós képet kapjon a Nemzeti Földalapba rendelt területekről, hiszen az átadás-átvétel az MNV Zrt. és az NFA között csak részlegesen valósult meg idáig, csak a közvetlenül kezelt vagyon vonatkozásában történt meg az átadás-átvétel, és ez is elhúzódott, az eredeti jogszabályi határidő 2010 november hónapja volt, ezzel szemben 2011 áprilisában kezdődött meg ez az átadás-átvétel, és 2010 október hónapjában voltak az utolsó dokumentumok átadva, ami már az átadott termőföldvagyonhoz kapcsolódó követelések és kötelezettségek állományára vonatkozott. Ennek alapján tehát mi azt tettük, hogy nem az átadás-átvételből indultunk ki, hisz nem tartalmazta a teljes vagyont, hanem a FÖMI-hez fordultunk, és a közvetlen ingatlan-nyilvántartási adatok alapján került felmérésre a vagyon; ez a vagyonfelmérés év végével befejeződött, ez évben pedig ezen vagyonnak a jogi rendezésére kaptuk meg a szükséges forrásokat a költségvetésben. Ez tehát még hozzátartozik ehhez a háttérhez.

Ha megengedik, nagyon gyorsan végigfutnék a további kérdéseken.

Titoktartás, illetve az átláthatóság és az eredmény közlése, ezek azok a kérdések, amelyek számtalanszor felmerültek. A titoktartási kötelezettséggel kapcsolatosan: mind az NFA-t, mint pedig a pályázókat köti a titoktartási kötelezettség, ezt a kötelezettséget a 262/2010-es kormányrendelet tételesen leírja és tartalmazza. Ennek a háttere viszonylag egyszerű: nem kívánunk olyan helyzetet teremteni, hogy adott esetben pályázók egymással összebeszéljenek - ez utóbbi megjegyzésem nem vonatkozik az együttes ajánlattételekre, hiszen ott egymás között jogi keretek között rendezik a viszonyokat -, ugyanakkor a pályázat befolyásoltságát is védi ez az intézkedés. De még egyszer mondom, ez a 262/2010-es kormányrendeletben rendelt kötelezettsége a pályázóknak és nekünk is. Ugyanakkor a kormányrendelet, illetve keretként az NFA-törvény arról is rendelkezik, hogy az általunk hasznosítás céljából megkötött szerződéseknek milyen nyilvánossági keretei vannak, és ennek a nyilvánosságnak minden egyes elbírált pályázat esetében eleget tesz a Földalapkezelő Szervezet, tehát közzéteszi a pályázat eredményét, azzal a tartalommal, amilyen tartalommal a jogszabály ezt számára előírja.

Ezen felül további kötelezettségtételt vagy adott részletes indoklást nem ír elő a Nemzeti Földalapkezelő Szervezetnek a jogszabály.

Ettől függetlenül minden egyes pályázó, ahol eredménnyel zárult a pályázat, kap egy értesítést. Azok, akik nem nyerték meg a pályázatot, kapnak egy értesítést, hogy nem ők nyerték meg, illetve az a pályázó, aki megnyerte, kapja erre vonatkozóan az értesítést, és kap egy jelzést arról, hogy a szerződés előkészítése folyamatban van, a közzététel folyamatban van, és ennek alapján az adott határidőben a szerződés megkötésére jelenjen meg.

Annyit még hozzátennék ehhez az egész témához, hogy felmerült a bírálatnak a kérdése. A bírálati szempontrendszer a titoktartási kötelezettség tárgyát képező részletes pályázati kiírásban foglaltatik. Ez a 262/2010-es kormányrendeletből vezethető le, és ennek

megfelelő. Tehát ezért tűnik úgy, mintha magát a pályázati bírálati szempontrendszer titokban tartaná az NFA vagy eldugná. Nem ezt teszi. Egyébként is a korábbi, különböző egyeztetési időszakok során azt kellett tapasztalnom, hogy bizony, kint van mind a közvéleményben, mind pedig a sajtóban is a részletes citálása a bírálati szempontrendszernek. Mindenki tudja és vitatkozik rajta, hogy mire, hány pont jár, mit tartalmaz a gazdálkodási terv, ami egyébként szintén a kiírásnak titoktartási kötelezettség mellett a melléklete. Tehát ilyen értelemben nem mondhatjuk azt, hogy nem ismert ez a dolog.

Azonban azt hozzá kell tenni, és ezt több alkalommal is elmondtuk, hogy a pályázók részéről felelős pályázati részvételt kérünk. Ezért van az, hogy adott pályázati információkat a titoktartás mellett is regisztráció megfizetése mellett kaphatják meg. Ez egyébként bármely más állami tenderek, illetve állami pályáztatások során bevett gyakorlat. Tehát ilyen értelemben ezt sem látjuk kivétlnivalónak vagy pedig aggályosnak.

Visszatérve a gazdálkodási tervre. Valóban a gazdálkodási terv egy jelentős súllyal szerepel az értékelésben, annál is inkább, mert a benyújtott gazdálkodási tervnek kell számot adnia arról a pályázónak, hogy amit a pályázatában vállalt, azt a gazdálkodási tervben is leírja, feltüntetni mind számszakilag, mind pedig szöveges bemutatással. Ezt tesszük azért, mert nagyon könnyű befogadni egy állattenyésztési tevékenységet, mondván azt, hogy majd lesz valami egy év múlva, viszont mi azt mondjuk, hogy tessék számot adni arról, hogy ezt hogyan kívánja megvalósítani.

A meghirdetett pályázatoknál 2011 egy bázisév és 2012-től kezdődően öt évre vonatkozó gazdálkodási tervet kell benyújtania a pályázóknak. Alapvető részei a művelt terület, beleértve a pályázat tárgyát képező területet, és beleértve az eddigi használatában lévő, akár haszonbérletben vagy más használatban, vagy a tulajdonában lévő területeket is. Tehát be kell mutatni a teljes területét. Be kell mutatnia egy – hadd fogalmazzak így – vetéstervet, bár tudjuk azt, hogy ezt az élet sokszor felülírja, de mégis ilyen tervszinten azért ezt meg kell fogalmazni. Be kell mutatni a vállalt állattenyésztési tevékenységet, állatfajonként, korcsoportonként, nagy állategységben, és annak időbeni lefutását is, tehát az első öt évre bizony, ott be kell mutatni, hogy az állattenyésztési tevékenységet miként és hogyan folytatja. Ezen felül meg kell adni a foglalkoztatási adatokat, és lehetőség van arra, hogy a legalapvetőbb pénzügyi mutatókról is számot adjon. Hiszen többször elhangzott az, illetve felvetődik kérdésként, hogy földéhség van-e vagy támogatáséhség van-e. Ezért azt hiszem, az a minimum, hogy a bemutatott és benyújtott gazdálkodási tervnek legalább az árbevételi és támogatás-bevételi oldalát mutassa be. Ha valaki nem tudja bemutatni annak megfelelő volumenben ezeket a számokat, vagy azokat az összefüggéseket, amelyeket egyébként bevállalt, nem mutatja be a gazdálkodási tervben, ott természetesen felmerül a kérdés a bírálóbizottságban, hogy eleget tud-e tenni a pályázó a vállalt kötelezettségeinek.

Még egy nagyon fontos dolgot elmondanék, hogy nem árulunk zsákbamacskát. A gazdálkodási terv azzal kezdődik, hogy felhívja a pályázat kiírója a figyelmét a pályázónak, hogy amit a gazdálkodási tervben leír, az a megnyert pályázat esetén a haszonbérleti szerződés tárgyát képezi és abban foglalt kötelemmé válik. Azzal zárul a gazdálkodási terv, hogy egy nyilatkozatban ezt tudomásul veszi és magára nézve kötelezőnek tartja a pályázó.

Úgy vélem, hogy ennél következetesebben ezt a kérdést nem lehet kezelni, és hozzáténném még azt is, hogy természetesen ennek megfelelően a gazdálkodási terv, az abban vállaltak - pályázatnyerés esetén - a haszonbérleti szerződés mellékletét képezi. Tehát amit ott aláírt és bevállalt, azt neki teljesítenie kell.

Ezt a Földalapkezelő Szervezetnek megint csak a rárótt szabály szerint ellenőriznie kell, az első ellenőrzés pedig az első gazdálkodási évet követően fog megtörténni.

Még egy fontos kitétele van egyébként a pályázat elnyerése esetén kötendő haszonbérleti szerződésnek, és itt megint csak utalnék azokra a szerződéses problémákra és vagyonszámvetési problémákra, amelyekkel szembesültünk a 2010. évben.

A haszonbérleti szerződés két fontos kitévelt tartalmaz. Az egyik az, hogy a felek megállapodnak a szerződés aláírásával abban, hogy évente a haszonbérleti díj felülvizsgálatra kerül, és abban is megállapodnak, hogy kétfévente a haszonbérleti szerződés teljes egésze felülvizsgálatra kerül, tehát nemcsak a teljesítések, nemcsak a haszonbérleti díj kérdése, hanem teljes területrovancs is.

Számtalan olyan szerződésünk van, és a számlázások során szembesültünk ezzel a kérdéssel is, hogy nem egyezik a földhasználati nyilvántartás, a vagyonyilvántartás és a szerződésben foglalt területhasználat. Ez számos problémát okozott a múltban. Elsősorban azt, hogy számos olyan számlát, amit a szerződés alapján leszámoltunk, megkifogásoltak a haszonbértek, és itt ezekben a kifogásolt esetekben a területi egyeztetéseket lefolytattuk, és az új számlákat kiadtuk. Viszont nem kívánunk ugyanebbe a csónakba még egyszer belelépni, és ezért is tartalmazza a haszonbérleti szerződés azt, hogy kétfévente a teljes szerződést át kell vizsgálni, és szükség szerint módosítani kell, és még egy nagyon fontos dolgot tennék hozzá, ez pedig az NFA jogi igazgatóságának a feladata, hogy a módosítások esetén az új módosított szerződésnek egységes szerkezetben kell megjelenie, tehát a mi jogi szakterületünknek az a feladata, hogy amikor módosítás van, akkor a módosítással egységes szerkezetben jelenjen meg a szerződés.

Ez számtalan olyan félreértést, problémát kiküszöböl majd, ami elsősorban a földhasználati nyilvántartás, számlázás és a díjak beszedését érinti.

Amit még el kívánok mondani: elhangzott a kérdés a tekintetben is, hogy az eddigi hasznosítások során milyen bevételeket realizált a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet. A következőt tudom e tekintetben a tisztelt bizottságnak elmondani.

2010-11. évre összesen 7 milliárd forintot számlázott ki a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet. Ehhez a kiszámolt összeghez képest befolyt 8,6 milliárd forint 2012. március hónap közepéig. Kétfelé bontanám a dolgot.

Mint ismeretes, a Nemzeti Földalap az új szabályok szerint 2010. szeptember 1-jétől indult, azzal, hogy a korábbi tulajdonosi joggyakorló, az MNV Zrt. 2010. augusztus 31-ig számlázta ki a földhasználattal kapcsolatos díjakat, a haszonbérleti díjat, illetve a földhasználati díjakat. Viszont nekünk 2010. szeptember 1-től december 31-e közötti időszakokra is számláznunk kellett, és ugyanígy 2011. évre ki kellett számláznunk a fennálló haszonbérleti szerződések díjait, illetve a 2011. évben megkötött megbízási szerződéseket is.

Számtalan esetben előfordult, hogy a számlánk kibocsátása ellenére a földhasználók nem az NFA központi költségvetési számlájára teljesítettek, hanem az MNV Zrt. számlájára teljesítettek a korábbi gyakorlatnak megfelelően. Ezeket a teljesítéseket az MNV Zrt. részünkre átutalta, ami 3,2 milliárd forintot jelentett, tehát gyakorlatilag a 8,6 milliárdból 3,2 milliárd az MNV Zrt.-n keresztül érkezett meg a Földalapkezelő Szervezethez.

Azt tudom még elmondani, hogy az összes kibocsátott számla meghaladta a 21 ezer darabot, 21 208 darab számláról van szó, és nem tudom, hogy milyen gazdálkodó szervezethez lehet ezt hasonlítani, de a legnagyobb közszolgáltatók, mondjuk az ELMŰ vagy egy vízművek vagy akár egy telefontársaság számlakapacitásának megfelelő az, amit az NFA ezen időszakokra számlázás keretében megtett. Ez nem volt kis munka, hozzáteszem.

Még annyi kiegészítést tennék ehhez a kérdéshez, hogy a 2011. évre az NFA-nak 5,5 milliárd forintos haszonbérlethez kapcsolódó költségvetési előirányzata volt, ennek a számlázása megtörtént, beleértve a 2010. évet is, viszont hogyha a 7,3 milliárdból levesszük azokat a tételeket, amelyek 2011. évi számlakibocsátások, de nem 2012. évben befolyt összegek, akkor ez alapján azt kell mondanom, hogy ez a költségvetési törvényben előírt bevételi előirányzat az előzetes számok alapján teljesült.

Ennyit kívánok elmondani az eddig feltett kérdésekre. Köszönöm a szót.

ELNÖK: Köszönöm szépen az elnök úr tájékoztatását. Megkérem Szabó Csaba miniszteri biztos urat, hogy egészítse ki az elhangzottakat.

Dr. Szabó Csaba (Vidékfejlesztési Minisztérium) tájékoztatója

DR. SZABÓ CSABA (Vidékfejlesztési Minisztérium): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Néhány gondolattal - amit feljegyeztem magamnak, meg ami eszembe jutott - szeretném kiegészíteni az elnök úr által elmondottakat. Azzal kezdeném, hogy amikor ez a pályázati rendszer elindult, magunk is azt gondoltuk, hogy tavaszra már mindenki birtokba kerülhet, és ez a pályázati folyamat lebonyolódik. Ez egy kicsit nehezebben vagy lassan halad az eltervezettnél, de azért azok a szerződő partnerek, az a több mint 200 szerződés, amelyet megkötöttünk, már azért azt jelenti, hogy valóban vannak, akik tavasszal az új birtokukat birtokba vehetik, illetve kiegészíthetik a meglévő gazdálkodásukat azokkal a területekkel, amelyeket a pályázati folyamat során elnyertek.

Az elnök úr nem ejtett szót arról a problémáról, amellyel szembesülnünk kellett: az osztatlan közös földterületek kérdésköréről, ami ennek az ominózus 65 ezer hektárnak egy jelentős részét teszi ki. Az NFA egy olyan helyzetet is örökölt, hogy nagyon jelentős mértékben vannak részarány-tulajdonai osztatlan közös területeken más magánszemélyekkel, sokszor fel sem lelhető vagy nagyon nehezen fellelhető magánszemélyekkel. Itt egész egyszerűen arra kellett rájönnünk, hogy nincs mit bérbe adni, tehát ezeket a területeket nem lehet olyan formában kezelni, mint ahogy azt eredetileg az 1/1-es állami tulajdonoknál el lehetett képzelni. Hogy ez az osztatlan közös földterület hogyan került az NFA birtokába, arról lehetne vitatkozni; emlékszünk a Földért életjáradék program utolsó időszakára, de ezt, azt gondolom, már nem érdemes feszegetni. Az a lényeg, hogy van egy ilyen helyzet, amellyel szembesülnünk kellett. Erre mindenképpen megoldást kell találni, országos szinten is, azt gondolom, ez az osztatlan közös probléma az egyik legnagyobb problémája a mezőgazdaságnak vagy a földpolitikának, de az állam szempontjából mindenképpen a mi feladatunk, hogy ezt a megoldást megtaláljuk. Az idei évben szeretnénk megvalósítani azt, hogy ahol érdemes önálló ingatlanná alakítani, ott ezt tegyük meg, tehát ahol olyan nagyságrendű részaránytulajdon van, hogy az egy önálló ingatlanként hasznosítható; ahol esetleg kisebbségben vagyunk, ott adjuk el ezeket a részaránytulajdonokat a tulajdonostársaknak; vagy pedig ahol meg lehet tenni, mert megtalálhatók a tulajdonosok, és meg is lehet velük egyezni, azt pedig vegyük meg - tehát mindenképpen egy tiszta helyzetet teremtsünk, mert ez a helyzet egy jelentős, nagyon jelentős államivagyon-kör tekintetében kezelhetetlen.

Nagyon sok hangulati elem vette körül ezt az egész folyamatot, ezt azért szeretném leszögezni - nyilván nem árulok el ezzel nagy újdonságot. Kezdődött azzal, hogy az állattenyésztés előírása. Én azt vélelmezem vagy azt gondolom, hogy ez az első igazán olyan intézkedés, amely nemcsak beszél arról, hogy az állattenyésztéssel valamit kezdeni kell. Folyamatosan látjuk, érzékeljük, az előző ciklusban is, a jelenlegi ciklusban is, hogy az állattenyésztés kibocsátása romlik, az állattenyésztési kedv romlik, persze arról lehetne beszélni, hogy miért, a növénytermesztő gazdaságból ilyen földalapú támogatás és ilyen gabonaárak mellett egész jól meg lehet élni, az állattenyésztéssel meg csak a gond van, ott kell lenni; tudjuk ezeket a folyamatokat, de nekünk az a dolgunk, hogy ha érzékeljük, hogy valami nem jó irányba megy, akkor a saját eszközeinkkel igyekezzünk azt megfordítani, és azt gondolom, az országnak elemei érdeke, hogy állattenyésztési termékekkel, egészséges ételmiszerrel tudjuk ellátni a lakosságot, és ne külföldről behozott termékekkel, amelyek kapcsán mindenféle ismert és idézhető problémákat felvethetnénk. Jelenleg ez a helyzet nem áll fenn, ezért is van szükség vagy ezért is volt szükség arra, hogy ezt az előírást beletegyük a pályázati rendszerbe.

Elhangzott, és azt is érdemes tudni, hogy ez a 65 ezer hektár - ha ennél maradunk - nagyjából az összes mezőgazdasági terület 1 százaléka, tehát nem gondolom, hogy ezzel alapvetően meg fogjuk oldani azt a problémát, amely az egész mezőgazdaságot érinti, de valamilyen irányba mégis el kell mozdulnunk. Tudjuk, az elnök úr is mondta, hogy az összes állami terület nagyjából 10 százalék, tehát van még ott egy nagy csomó, 90 százaléknyi magántulajdonú terület, amelynek a szabadpiacán azok, akik esetleg gazdálkodni szeretnének, és most nem jutottak földtulajdonhoz, szétnézhetnek. Ezt is érdemes tehát belevésni a fejekbe, hogy nem ez az egyetlen megoldás arra, hogyha valaki gazdálkodni akar.

Sokszor elhangzott itt, hogy vesztesek. És én azt is gondolom, vagy azt is mondanám, hogy itt nem vesztesek vannak, hanem vannak, akik nem nyertek. Ott, ahol van 28 pályázó - mert ez a szélső szám, 28-an pályáztak legtöbbször egy területre -, ott egy ember nyerte meg a pályázatot, és 27 ember vagy 27 pályázó nyilvánvalóan elégedetlen. Ezt abban a pillanatban, amikor ezt a pályázati folyamatot kitaláltuk, lehetett tudni, tehát ez nyilván nem jelentett túl nagy meglepetést; inkább az a hangulat jelentett meglepetést, amely e körül az egész folyamat körül kialakult. Ez olyan, mint hogyha mondjuk az olimpián, ami most közeleg, az olimpiai bajnokról nem beszélne senki, csak arról, hogy hányan maradtak le, hogy szerencsétlenül milyen sokan lemaradtak az érmeikről vagy a bajnoki címről. Nem vélelmezem azt, hogy itt a győzteseket különösebben piedesztálra kellene emelni, de annak sincsen sok értelme, hogy akik rosszabb pályázatot adtak be, mint a másik, azok fűhöz-fához rohanganak, és magyarázkodással kell tölteni a legtöbb időt, hogy valaki miért nyert, a másik pedig miért nem. Ez egy ilyen rendszer, ez egy ilyen folyamat, az ezüstérem itt nem ér semmit, ezt tudomásul kell venni.

Ez a 40 ezer hektár parlagfű, amit az elnök úr említett, nyilván nem fog megvalósulni, hiszen azzal a megoldással, amit a Birtokpolitikai Tanáccsal együtt kidolgoztunk vagy kitaláltunk, hogy ha már így alakult, ha már látjuk, hogy a technológiai előírások vagy a szakmai szempontok szerint nem lehet a földterületeket birtokba adni és művelést elvárni a gazdálkodóktól, akkor ismét legyen egy ilyen egyéves használatba adás, és közben menjen a pályázati folyamat, azt gondolom, ez megoldja azt, hogy ezek a területek ne maradjanak műveletlenek. Ez más szempontot is felvet, illetve más szempontot is megold, azt is, hogy a Nemzeti Földalapnak ebből árbevétele legyen. Szeretném hangsúlyozni, hogy nagyon sok olyan terület van ebben a vagyoni körben, amelyből a Nemzeti Földalapnak egy fillér árbevétele nem volt, tehát ezek a megbízási szerződések vagy kényszerhasznosítások nagyon sokszor ingyenesek voltak.

Tehát most minden olyan terület, amely ebbe a körbe bekerült, megbízási szerződés alapján árbevétel fog jelenteni a Nemzeti Földalapnak. Árbevétel fog jelenteni a gazdálkodónak is, mert nyilván egy évig gazdálkodhat vagy termelhet rajta - mert ezt gazdálkodásnak nem nevezném, de termelhet rajta -, és hozzájuthat a földalapú támogatáshoz, hiszen jogszerűen használja a földet.

Tehát azt hiszem, ha már így alakult, ha már ez a helyzet előállt, ami meggyőződésem, hogy a felelősségünk ebben nagyon kicsi, hiszen ilyen állapottal kellett szembenéznünk, akkor találjuk meg a legjobb megoldást, és ez a megoldás jelenti azt, hogy a megbízási szerződéssel hasznosítsuk, és lehetőleg október 15-én, hogy még búzát is lehessen vetni például vagy más esetben november 1-jén adjuk át birtokba azoknak a gazdálkodóknak a területet, akik a pályázatot elnyerték és ilyen formában ők sem vesztenek egy évet, hiszen képzeljük el, hogy ha valaki júniusban kerül birtokba, akkor az az év vagy az idei év teljesen elveszett volna. Akkor nem 20 évet kapott volna, hanem csak 19-et. Így most ez a helyzet semmiképpen nem fog előállni.

A gazdálkodási tervnek nagyon nagy jelentősége van, hogy abban mi van, tehát hogy mennyire konzisztens, mennyire koherens az a gazdálkodási terv. Tehát ha valaki bevállal egy állattenyésztést, mondjuk szarvasmarhatartást, és a gazdálkodási tervében nincsen

szálastakarmány-termelés, akkor mindenesetre gyanús, hogy az mennyire van átgondolva, vagy mennyire kívánja betartani azt a tervet, vagy csak úgy van vele, hogy beadtam valamit, aztán ha szerencsém van, megnyerem, aztán majd lesz valami egy év múlva, akkor is élni kell.

Tehát ezek mindenképpen kiszűrhetők ezzel a pályázati rendszerrel, értékelési rendszerrel, ami nagyon sok fejtörést okozott, nagyon sokat dolgoztunk rajta, nagyon sok változata született, nagyon sokat vitatkoztunk, amíg aztán ez a terv elfogadásra került és ezt használni tudjuk a pályázati folyamat során.

A közfoglalkoztatás összefüggése ezzel az egész pályázati rendszerrel. Egyszerre megy a kettő párhuzamosan. Van ebben egy határozott elképzelése a kormánynak, hogy milyen formában lehet embereket foglalkoztatni, visszavezetni a munkaerőpiacra, ha már úgy alakult, hogy vállalkozások tízezrei nem tudnak munkahelyeket teremteni, mert olyan helyzet van, akkor sem jó az, ha az emberek munka nélkül ténferegnek. Van egy ág, amely a mezőgazdasági vonatkozásokat jelenti. Ebben folyamatos egyeztetésben vagyunk a Belügyminisztériummal, és előfordul olyan, hogy valóban egy olyan területet vissza kell vonni, amely a közfoglalkoztatást tudja szolgálni.

Szeretném azt hangsúlyozni, hogy a közfoglalkoztatáshoz biztosított területeknél alapelveként tekintjük azt, hogy azok a területek, amelyeken vállalkozások működnek, azok közfoglalkoztatásba nem vonhatók be. Tehát nem azt tervezzük a közfoglalkoztatással, hogy ahol eddig a vállalkozó termelt kukoricát, ott most majd az önkormányzat fog kukoricát termelni, vagy a polgármester, vagy annak a barátja, hanem azt tervezzük, hogy olyan területeket vonunk be a közfoglalkoztatásba, amely eddig nem termelt értéket.

Ebben a vagyonfelmérő munkában, amiről elnök úr beszélt, nagyon sok terület került elő. Tehát nem minden terület volt azért eddig sem megbízási szerződésbe adva, nagyon sok olyan terület van, amelyről most derült ki, hogy ez állami terület. Hogy a parlagfüre visszacsatoljak, ez már biztosan nem fog parlagfüvet termelni, mert most már hasznosítani fogjuk, eddig meg valószínűleg termelt, mert az sem tudta senki, hogy állami terület, vagy éppen olyan is volt, hogy tudták, csak használták és senki nem fizetett ezért bérleti díjat. Vagy egy még szélsőségesebb példa, hogy fizetett, csak valaki másnak, nem az államnak, mert ilyet is láttunk.

Tehát nagyon érdekes dolgok kerültek elő ebben a vagyonfelmérő munkában.

Még az állattenyésztéshez annyit hozzátennék, hogy arról kevés szó esik, hogy aki ültetvényt telepít, vagy valami olyan kertészeti kultúrát művel, amivel munkahelyeket teremt, amivel foglalkoztatást biztosít, annak nem kell állatot tartani. Tehát szó sincs arról, hogy bárkit irracionális döntésekbe szeretnénk belekényszeríteni, hogy aki szőlőt telepít, az vigyen bele két kecskét is. Erről nincsen szó. Az ültetvénytelepítés vagy a munkaigényes kultúrák művelése ezt a feltételt kiváltja.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy azok, akik pályázatot nyertek, mindenféle vádat kaptunk már egyik oldalról is, másikról is, mind a két oldaltól azt kaptuk, hogy a másik oldal nyert, biztosan jó irányba megyünk ezek szerint, mert azt lehet mondani, hogy valamennyi vállalkozói kategóriában, az őstermelőtől a részvénytársaságig, a szövetkezetig, minden kategóriában van pályázatnyertes. Tehát aki az adott pályázók között a legjobb pályázatot érte el, az függetlenül attól, hogy most milyen gazdálkodási formában tevékenykedik. Az ténykérdés, hogy a pontozási rendszerben a családi gazdálkodó és az őstermelő több pontot kap, mint a gazdasági társaság, de van egy egyéb pontozási szempontsor, amelynek során ez a ponthátrány kiegyenlíthető, és azt mutatják a tapasztalatok, hogy ez ki is tud egyenlítődni.

Még egy gondolatot: itt jogi audit is zajlik, a szerződések felülvizsgálata. Megint hadd mondjak egy érdekes vagy szélsőséges példát. Talán van olyan eset, amikor a Nemzeti Földalap egyszerűen nem tud számlázni, mert maga a bérleti szerződés egy olyan feltételt

tartalmaz, ami már nincs. Tehát mondjuk azt mondja ki, hogy a számlázásnak az alapja vagy a bérleti díj alapja a búza garantált ára.

Tehát ilyen szerződések még léteznek, mert ezeket valamikor megkötötték, akkor, amikor még volt búza garantált ár. Ebben az esetben nyilvánvalóan ezt felül kell vizsgálni. Az a szerződésállomány, amely a Nemzeti Földalapról rendelkezésre áll és a működés alapja, azért az egy elég széles körű szerződésállomány, mindezt egyenként gyakorlatilag felül kell vizsgálni. Ez a munka folyamatosan zajlik, közben ne felejtjük el, hogy azért a napi feladatokat meg kell oldani. Van egy olyan szerződésállomány, ami működik, aminek alapján vállalkozások földet használnak, ezekkel mindig van probléma. Megy a pályázati folyamat, megy a közmunkaprogram, és van még néhány dolog, ami itt van a nyakunkon, a fejünk fölött, amivel már látjuk, hogy foglalkozni kell. Tehát nem egyszerű olyan nagyon ez a folyamat, főleg, ha egy kicsit még bonyolultabb is, mint ahogy eredetileg elképzeltük.

De én bízom benne és biztos vagyok benne, hogy az idei évben ezzel a megoldással mi egy kicsit – hogy úgy mondjam – levegőt is kaptunk vagy időt is nyertünk, meg tudjuk oldani azt, hogy ezek a pályázatok odakerüljenek, és olyan vállalkozásokhoz kerüljenek a földterületek, akik ezt hasznosítani tudják.

Az is igaz, hogy ez nem lesz olyan. Tegnap elnök úrral éppen erről beszéltünk, hogy mikor lesz olyan pillanat, amikor azt mondhatjuk, hogy az állami földvagyon le van kezelve és hátradőlünk. Ilyen biztos, hogy nem lesz soha, ez a dolog menni fog tovább. A Nemzeti Földalapról szóló törvény értelmében valamennyi állami termőföld ide tartozik, tehát ez is egy feladatunk jelenteni, hogy akár a HM-től, akár más eddigi vagyonkezelőktől át kell majd venni ezeket a területeket. Ez mindig azt fogja jelenteni, hogy a Nemzeti Földalapról van mit csinálni.

Ezzel együtt azt gondolom, hogy a hangulati elemektől is eltekintve, amikkel ezek szerint együtt kell élni, ez a pályázati folyamat jó úton halad, és bízunk benne, hogy nemcsak veszteségről lehet majd beszélni, hanem látjuk azt is, hogy azok, akik hozzájutottak földterülethez, milyen módon tudták a gazdaságukat fejleszteni, és az egész mezőgazdaság érdekében hasznosítani ezeket a földeket.

Köszönöm szépen, ennyivel kívántam kiegészíteni az elhangzottakat.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most áttérnénk a képviselői kérdésekre, hozzászólásokra. Gógös Zoltánnak adnám meg először a szót, ő jelezte először, hogy szólni kíván.

Kérdések, hozzászólások

GÓGÖS ZOLTÁN (MSZP): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Miniszteri Biztos Úr! Azzal szeretném kezdeni, hogy ebből az 1 óra 20 percből szerencsére kijött egy olyan információ, ami nagyon fontos, és azt gyorsan csapjuk is le, hogy akkor most ez nyilván hiteles jogforrás-e, hogy akkor a holnapi naptól, akik egy éve megbízási szerződéssel műveltek földet, nekiállhatnak földet művelni. Ugyanis itt ez a kérdés alapvetően most, hogy kapnak-e erről papírt, vagy egyszerűen kiad az NFA egy közleményt, hogy uraim, akivel eddig megbízási szerződésünk volt, az álljon neki és művelje a földet.

Mondjuk az sem mellékes, hogy nagyon sokan ennek ellenére elvetették, mondván, hogy úgyis ők nyernek, aztán végül is volt olyan is, aki nem nyert, de akkor most legalább nem csalódott, mert ott meg pont érvénytelen lett a pályázat.

Én igazából elnök úrnak annyit mondanék, hogy szerintem valamilyen zavar van a földtörvény értelmezése okán, de ebbe most nem mennék bele. Ez a 300 hektáros történet, szerintem itt valami keveredés van a tulajdon és a hasznosítás okán, de nem hiszem, hogy ezért jöttünk ma. Ha én kategorikusan és nyersen szeretnék fogalmazni erről a földpályázatról, azt mondanám, hogy sokkal korrektebb lett volna, ha névre szóló pályázatot írnak ki. Ugyanis egy csomó embert nem kellett volna belevinni költségekbe, egyszerűbb lett

volna, higgyék el nekem, és azok a problémák, amelyek hozzánk eljutnak, az pont abból adódik, hogy az egész nagyon titkosan zajlik, és nagyon magas lehet az a pont, ami a földbirtok-politikai irányelvek betartásáról szól, állítólag ez 45 százalék.

Ugyanis nekem például személy szerint semmi bajom a képviselőtársammal, akinek az édesapja is nyert hét pályázó közül, de igazából ha tudná pontosan a másik hat, vagy tudhatná, hogy ő miért adott be rosszabb pályázatot mondjuk ugyanarra a területre – de nem tétel a terület, még egyszer mondom: semmi bajom azzal, hogy ha ebben a körben úgymond érintett ember családtagja is nyer, miért ne nyerhetne, ez akkor probléma, ha mindenki úgy érzi, hogy nem voltak tiszták a feltételek.

Ugyanis nyilván össze lehet vetni ezeket a pályázatokat, de ha mindenki tudná, hogy miért nem az övé lett a legjobb, és miért az övé lett a legjobb, akkor, azt hiszem, ezek a legendák vagy mendemondák meg problémák nem kerülnének elő.

A másik: azt mondja a Csaba - elnézést, azt gondolom, nyugodtan mondhatom (*Dr. Szabó Csaba: Úgy hívnak! Ha azt mondanád, hogy Jóska, az más lenne. - Derültség.*), hiszen elég régóta ismerjük egymást, és hozzáteszem, tisztelem is azt a munkát, amit végeztél -, hogy nincsen vesztes. Én mondom egy konkrét vesztest, hölgyeim és uraim. Nyilván tudja mindenki a jelenlévők közül, az elnök úr, hiszen neki is írtak: ez egy tíz családnak munkát adó kft. Veszprém megyében, Nagyesztergáron - amely miatt engem interpellált meg egyszer Font Sándor, hogy miért akarjuk tönkretenni, ami most sikerült, mi akkor megakadályoztuk, hogy tönkretegyék -, ugyanis biztos, hogy zseniális pályázatot adott be az a 19 éves fiatalember, aki elvitte a telep melletti legelőket, egy olyan telep mellől, ahol ott van 250 állat, és ráadásul a vízvezeték azon a területen megy ki, és tegnap kimentek az emberek, és meg akarták mutatni az ottani ügyvezetőnek, hogy merre hajtsa majd ki az állatait, aztán rájöttek, hogy nem tudják megmutatni. Ilyenkor mi van? Tíz család lett földönfutó, átlagban 40 éve ott dolgoznak, leginkább kézi erővel, és ők korrektek voltak, mert korábban ezer hektárt hasznosítottak, államit, mondták, hogy nem kell annyi, 300 hektárra pályáztak - ez idáig egy deka földet nem nyertek. Tehát amikor arról beszélünk, hogy állattenyésztést akarunk fejleszteni, akkor nem kellene tönkretenni egy 20 év alatt kialakult genetikai állományú telepet meg tíz családnak a megélhetését, ráadásul ők vállaltak plusz állatfelvételt vagy állatbővítést is, és ezen túl még foglalkoztatásbővítést is. Tehát amikor azt mondjátok, hogy nincs vesztes, igenis van vesztes.

A másik, hogy más területről is mondjak példát, ha valaki Nógrád megyében megnézi a szécsényi ügyet, az eléggé izgalmas, mert Szécsénkén van kiírva a három földterület, és Szécsényben hirdetnek nyertest két földterületről, ami ugyanaz - a kettő között 45 kilométer távolság van. És azt mondják a helybeliek, hogy nem azzal van bajuk, hogy egy balassagyarmati szereplő nyert, aki 17 kilométerre lakik, tehát a 20 kilométerbe belefért, hanem hogy Szécsényben nem volt kifüggesztve ez a pályázat. Ezekkel például mi van? Ez hogy lett elbírálva? Fel kell menni a honlapra, meg kell nézni, hogy a két település nem ugyanaz. Jó, Nagyesztergár is el van írva, de most nem ez a lényeg, ott nincs olyan másik. Én azt gondolom tehát, hogy ezek okozzák a problémát, amikor ezt látja valaki.

Ugyancsak Nógrád megyében, Ságújfalun van egy 80 hektáros tábla, kiírják négy részbe, elvileg négy embernek, tehát négy 20 hektáros darabba, eddig egy ember művelte, ő nem nyert, igaz, hogy el van vetve - ezt sem értjük, hogy ha egyszer már ki lett adva a papír, hogy nem nyúlhat hozzá, akkor milyen alapon, de lelke rajta, ezt ő tudja -, de most ugyanúgy egy ember nyert. Akkor miért kellett ott hitegetni további három-négy embert, akkor miért nem lehetett azt, ha már egyszer négy elembe volt kiírva? Ez Ságújfalu, utána lehet nézni, elnök úr. És ezer ilyen példát sorolhatnék, és nem az újságcikkek alapján, hogy kinek ki a barátja, meg hogy van.

Nekünk egy bajunk van ezzel: hogy világosan lehetett látni, hogy ez a pályázati rendszer ebben a formájában csak ellentéteket fog szülni, ez teljesen nyilvánvaló volt, főleg azok után, hogy úgymond bizonyos, a politikához kicsit közelebb hajló vagy tartozó emberek

bizonyos területeken - a mi térségünkben is - a kiírás napján megmondták, hogy fölöslegesen pályáztok, fiúk, mert úgyis én fogok nyerni. Innentől kezdve az a baj ezzel, hogy tényleg ő nyert. Nem mondom, hogy nem ő adta be a legjobb pályázatot, de mire föl mondta, meg mi alapján mondta? Tehát itt az van, hogy egy évvel ezelőtt meg kellett alapítani a MAGOSZ helyi szervezetét - konkrétan elmondom ezt a történetet -, az illető a fiából csinált elnököt, utána a fia meg ő meg a kettőjük kft.-je ugyanazon a laccímen vitt el a földterületből 250 hektárt. Most ne mondja azt nekem senki, hogy ez egy korrekt eljárás volt ezek után! Egy darab állatuk nincsen, gondolom, majd lízingelnek birkát, mert olyan a terület, ahol mást nem nagyon lehet csinálni egyébként, csak birkát, de innentől kezdve az egész komolytalan. Akkor ne mondjuk! Akkor mondjuk azt, hogy van egy bizonyos földéhség, és nem azért - itt van az államtitkár úr, kollégám -, mert tájgazdálkodni akarnak, egy frászt; azért akarnak földet, mert nagyobb területen akarnak gabonát termelni. Meg kell nézni ezeket a pályázatokat, ebből tájgazdálkodás egyből sem lesz, legalábbis nem úgy tűnik, hogy lesz. Én tehát ezt hiányolom ebben az egészben. A másik, hogy való igaz, itt folyamatos munka lesz, elnök úr, ahogy én látom az előzetes terveket, itt 100 ezer hektáros nagyságrendben fellelt területek vannak, amiről hallottunk, hogy négy Balatonnyi terület meg egyéb. Ha az is ilyen módszerekkel lesz kezelve, akkor az már nem az 1 százaléka lesz a földterületnek.

Én azt kérem mindenkitől, hogy meglévőt ne tegyünk tönkre, ez az egyik kérés. A másik, hogy ha lehet, akkor sokkal átláthatóbb rendszer legyen, hogy ezeket az utólagos problémákat elkerüljük. Ez a titoktartás csak egy dologra jó: hogy körbelengi az egészet egyfajta politikai mutyi árnyéka - én meg azt gondolom, hogy erre nincsen szükség, ugyanis nem ez volt az ígéret. Vissza lehet persze mutogatni, hogy nálunk milyen rossz volt, meg egyéb. Mi komoly pénzeket kértünk azért, hogyha valaki földet akart bérelni, a bérleti jogért, nem a bérletért, a jogért komoly, nagyon komoly összegeket fizettek vállalkozások, é én azt gondolom, hogy az még mindig korrektebb volt, mert ki volt téve, hogy ki ajánl érte többet, és az övé - igaz, lehet rá mondani, hogy nyilván volt, aki ehhez nem férhetett hozzá, mert nem volt ilyen anyagi háttére, de pont ilyen ügyet állítottunk meg, miután láttuk, hogy állattenyésztő telep menne tönkre miatta, és elvinné körülötte a földet. Ezt is meg lehet szüntetni, és én úgy gondolom, még ezekbe az ügyekbe is bele lehet avatkozni, ha nem volt szerződéskötés, és ezeket jó lenne, én úgy gondolom, még időben lerendezni. A következő kiírásoknál pedig erre azért nagyon kell vigyázni, hogy hogyan legyen. És a másik: hogy nagyon szigorúan kell ellenőrizni.

Egyébként én az egyéves feltételt az állattenyésztésnél - és nagyon egyetértek, hogy legyen ilyen feltétel - kicsit rövidnek érzem. Mert nyilván aki baromfit vagy sertést vállalt be, annál egy év múlva meg lehet nézni, de aki mondjuk más típusú állatot, tehát hízó marhát vagy mást akar, az... Jó, csinálja, annak lennie kell ott már valaminek, vagy amit a Csaba mondott, hogy akkor legalább a vetéstervében legyen benne olyan, ami takarmánynövény, legalább nyomaiban megjelenik, de ebben én például egy picit rugalmasabb lennék, de abban nem, hogy ha ott mondjuk csak papírból lesznek állatok, akkor azt a földet azonnal vissza kell venni. A kérdés csak az, hogy utána már az, aki emiatt mondjuk hátrányt szenvedett, tud-e valamit kezdeni, mert nyilván megszűnik körülötte a lét, ami elég komoly problémát okoz.

Én tehát azt kérem, hogy ezekre az ügyekre, amelyekről tudomásuk van, mert mindenkinek írtak, meg köztudottak, oda kell figyelni, hogy ne legyenek ilyen bajok ebből. Meg tudom én, hogy nem egyszerű, meg elég bonyolult, de a politikai befolyásokat ki kellene venni ebből az egészből, mert onnantól kezdődnek a bajok, mert onnantól kezdve a szakmaiság borul, és utána az lesz, hogy bárki bármilyen jó pályázatot ír, át lesz húzva, ugyanúgy, mint Kabán, és akkor megmondjuk, hogy ez meg ez meg ez meg ez. Akkor viszont - még egyszer mondom - névre szóló pályázatot kell kiírni, oszt' jó napot! Két hétig beszél róla a nép, aztán utána vége van. Köszönöm szépen. *(Varga Géza: Így csináltátok?) Nem. (Göggös Zoltán és Varga Géza egymással egyeztetnek.)*

ELNÖK: Köszönjük szépen. *(Jelzésre:)* Ángyán képviselő úr!

DR. ÁNGYÁN JÓZSEF (Fidesz): Köszönöm a szót. A dolog előkészületeit elég közelről láthattam, és most érdeklődéssel hallgattam a beszámolót. Mindenekelőtt köszönöm a beszámolót, legalább a súlypontokat és az irányokat érzi az ember, mindkét beszámolót köszönöm. Azt szeretném kérni - azt hiszem, hogy az elnök úr vagy mindannyiunk nevében is kérhetem -, hogy ennek valami írásos nyoma is legyen, ne csak jegyzőkönyvként, hanem a tárca készítsen számunkra egy beszámolót, hogy hol áll a folyamat, hogy tervezik, a lejáró szerződések hogy jönnek sorban, és akkor ilyen lépéseket tervez a tárca, milyen ütemezéssel, hogy világosan lássa a törvényhozó, hogy azok a törvényi feltételek, amelyeket az NFA-ról szóló törvényben és a földtörvényben meghatároztunk, vajon érvényesülnek-e.

Ide kapcsolódik egy általános megjegyzésem: világosan rögzítette a Nemzeti Földalapról szóló törvény is és a földtörvény maga is, sőt a kormányprogramban is szerepelt, és tudomásom szerint ez nem változott meg, a vidékstratégia is így fogalmazott és a Darányi-terv is, hogy tudniillik a kis-, közepes családi gazdálkodók, helyben lakó gazdálkodó családok élveznek előnyt. Anélkül, hogy részletesen reagálnék, bár nagyon sok mindenre érdemes lenne reagálni az elhangzottakból, én úgy vagyok a dologgal, és úgy voltam menet közben is, és nem kis részem volt éppen nekem abban, hogy nem úgy írták ki a pályázatokat, ahogy először ki akarták írni, tudniillik az egyértelműen a szakosított, bizonyos tőkés csoportok kezében lévő állattartó telepekhez juttatta volna a földet. Három menetben módosult a pályázati feltételrendszer, és a végén én magam úgy voltam vele, hogy nézzük meg, mi az eredmény, a puding próbája az evés. Na, én a puding próbájához szeretnék három esettanulmányt hozni, és ezeken keresztül szeretném megkérdezni, hogy hogyan értelmezhető a birtokpolitikai irányelvek a megvalósult bérleti szerződések alapján.

Két nyertes üggyel kapcsolatban és egy ki nem írt területtel kapcsolatban szólnék. Két kategória van, a 65 ezer hektár egy részét kiírta a Földalap, a tájékoztató szerint 34 ezer hektárt, harmincháromezer-egynéhány hektárt, a másik része ilyen-olyan-amolyan indokok alapján nem került kiírásra, bizonyára vannak ebben olyan indokok is, amelyek megalapozottak, például az osztatlan közös kapcsán magam is úgy gondolom, hogy az egy komoly probléma, sürgősen ki kellene osztani, meg kellene osztani azt a földterületet, hogy mindenki rendelkezhesen a saját földjével, de jó néhány egyéb érv is elhangzott. Ezekhez szeretnék én három esettanulmányt idehozni, ahogy ezt Gögös államtitkár úr is volt szíves megtenni.

Hogyan érvényesültek a birtokpolitikai irányelvek? - ez az alapkérdés, a részletekről most ne beszéljünk! Fejér megyéből hoztam a példákat, talán ott van a legtöbb kihirdetett nyertes pályázat, és miután tökéletesen jók a földek, természetes, hogy itt állatorvosi lovakat találunk minden tekintetben. Lehetne hozni nógrádi, veszprémi, s a többi, példákat is, de az én példáim Fejér megyei példák. Az egyik egy településre vonatkozik. Hogy is néz ki egy településen meghirdetett földek sorsa? Itt én - vehettem volna mást is - Kajászót vettem. Egy konkrét példa: öt blokkot hirdetett meg a Nemzeti Földalap összesen 429 hektárral - vettem a fáradságot, és részletesen kielemeztem ezeket az eredményeket. Az öt blokk mindegyikére - helyben tájékozódva, mert ugye nem lehet tudni, hogy hányan adtak be pályázatot, mert ez titkos -, tehát minden egyes blokkra 6-8-10 helybeli pályázó volt, helyben gazdálkodók pályáztak rá, ahogy ezt a birtokpolitikai irányelvek előírták, és nagy lelkesen vették, hogy helyben a családoknak földhöz lehet jutniuk, ahogy ezt mi hirdettük és hirdetjük azóta is a nyilvánosság előtt. Nos, kérem, az öt blokk egyikében sem nyert egyetlen helyben lakó család sem. Biztos nagyon rosszak voltak az üzleti tervek, én ezt készséggel elfogadom - zárójelben jegyzem meg, hogy az üzleti terv definiálása a pályázat kiírásánál nem történt meg.

Tehát mit is várunk az üzleti tervektől? Azok, akik menedzserei voltak mondjuk egy nagy cégnek, azok tudják, hogy mi az, hogy üzleti terv vagy gazdálkodási terv, de tessék szíves lenni megmondani, akinek nem adják meg, hogy mit tartalmazzon, ez egy teljesen szubjektív szempontrendszer, ez 150 pontot jelent a bíráltnál, csak zárójelben jegyzem meg a 301-néhány pontból, 0-150 pont adható arra, hogy milyen tervet tett le az asztalra.

Ezt én kétséggel fogadtam annak idején is, hogy lehetséges-e meg nem adott szempontrendszer esetén az ilyen üzleti terveket egyáltalán elbírálni. Ki bírálja? Ez egy következő kérdés. De ebbe én most nem akarok belemenni, továbbvizsem ezt a példát, mert ez mint egy állatorvosi ló mutatja, hogy mi történik.

Tehát 6-8-10 pályázat, tudomásom szerint ott összeszedve helyben, és ezek közül egy helyi sem nyert. A 429 hektár, az öt blokk kétharmadát, két blokkot, ami arra is jó példa, azért is hoztam ide, mert az egyik 141 hektáros, a másik 144 hektáros. Szépek az átlagok, én is szoktam tanítani az egyetemen, hogy bocsánatot kérek a hasonlatért, de egy kicsit oldandó ezt a feszült helyzetet, hogy az unoka 10 éves, a nagypapa 80 éves, a kettő átlaga 45 év, aztán mégis mind a kettő tehetetlen, ahogy szokták mondani. Az az átlag semmit nem mond.

A konkrét példákról beszéljünk. Mennyi földet akarunk, kinek adni. A másik: hány ilyen egységet kaphat egy érdekeltség? Tessék szíves lenni megmondani! Ferinek mondtam azt a példát, hogy egy emeletes házat el lehet akár lakásonként adni, ugyanannak, meg emeletenként is el lehet adni. Tehát az, hogy hogyan szedem szét, és utána hányan viszik el, az két külön kérdés.

A kétharmad részét, tehát 285 hektárt ebből a 429-ből Kajászón egy kápolnásnyéki tetőfedő, nádarató építési vállalkozó nyerte, akinek mezőgazdasági tevékenysége korábban egy deka nem volt, mezőgazdasági gépei nincsenek, és a helyi információk szerint – kérem, cáfolják meg vagy erősítsék meg, vagy a pályázó majd meg fogja cáfolni, aki nyert vagy sem, egy másik 800 hektáros gazdálkodó fogja az ő területét megművelni, mert ő képtelen arra, hogy megművelje. Mi volt a cél? Miért adtuk a kápolnásnyéki építési vállalkozónak a kajászói földet a kajászói emberek elől? Ez itt a kérdés.

Mi volt az oka? Erre magyarázatot kell adni. Azért kérdezem talán vehemensebben, kormányoldalról ez nem szokás, mert ki kell állni az emberek elé. Itt nincs mese, itt nem lehet mellébeszélteni többet, ki kapta a földet és miért? Meg kell mondani. Mondhatunk, beszélhetünk pályázati rendszerről, mindenféléről, a végeredmény minősíti az egész folyamatot, és ez, például ez védhetetlen. Ez védhetetlen a birtokpolitikai irányelvek mentén, a közéleti stratégia mentén is, ami nem született meg a kormányban, ahogy ezt elnök úr mondta, és védhetetlen a vidékstratégia szempontjából is.

Ez a 800 hektáros gazda, aki egyébként Seregélyesen szintén nyert, még a 800 hektárjához, fogja megművelni a 285 hektár kajászói földet, egy építési vállalkozó által elnyert tetőfedő, nádarató elnyert földjét, szemben a helyben gazdálkodókkal. Tessék erre magyarázatot adni, hogy hogyan, miért fordulhatott elő egy ilyen eset.

A másik részét, egy másik település polgármesterének az érdekeltsége egy cég, a Budakalász 66 Kft. és a másik település polgármesterének a felesége nyerte, aki szintén Kajászón fog gazdálkodni, miközben a kajászói gazdák, akik oda pályáztak, egy deka földet nem kaptak a 429 hektárból. Jelzem, hogy ez a polgármester egyébiránt nemcsak Kajászón nyert, mert eléggé áttekinthetetlen ez a rendszer és ilyen kimutatások nincsenek, bár annak idején is kértük, hogy össze kell tudni fésülni az országban, hogy kinek, hol, mennyi földje van. A megyei adatok még nincsenek összefésülve mindig. Tehát nem tudni azt, hogy Franz Joseph Strauss-nak hány hektár földje van ma Magyarországon, akár bérlet formájában, akár tulajdon formájában. Nincs ilyen kimutatás.

Én vettem a fáradságot, legalább a megyémben összeszedtem, hogy ez az érdekeltség mennyi földdel rendelkezik, tehát itt egyszer kapott 144 hektárt, Váiban kapott 275 hektárt, Alcsútdobozon 157 hektárt és Óbarokon 66 hektárt. Összesen ez az érdekeltség 642 hektárt

kapott, vagyis kíváncsian várom a magyarázatot, hogy hogyan gondolja elnök úr, hogy a 300 hektárt nem fogjuk itt meghaladni, ha egyszer azt sem tudjuk, hogy kinek, mennyi földje, hol van. Sőt azt se figyeljük, hogy az állami földekből kinek, mennyi földet adunk, merthogy ilyen korlát meg nincs.

A másik példám egy érdekeltség ügye. Ez pedig a volt csákvári állami gazdaság. Új stratégia van kialakulóban, úgy látom. Szétírjuk a rokonok között az igényeket. Ezt tudnám így röviden mondani. A csákvári zrt. a volt AG, annak idején privatizált AG tulajdonosai, vezetői tisztségviselői és rokonai vitték el 4, azaz négy település összes kiírt földjét. Csákvár, Magyaralmás, Vereb és Vértesacsca. Egy deka föld ezeken a településeken másnak nem jutott, csak a volt csákvári állami gazdaság, a csákvári Zrt. főreszvényese, vezetői tisztségviselői és azok rokonai vitték el a föld egészét (*Varga Géza: Családi gazdaság.*) családi gazdaságként. Saját néven, négy érdekeltség volt. Az egyik a főreszvényes érdekeltsége, négy családtag, ő maga 130 hektárt Csákváron, az édesanyja, és ezt szeretném még egyszer mondani, ezt valaki magyarázza meg nekem, az édesanyja, aki egyébiránt Budapesten él, egy idős hölgy, Csákváron 59 hektár gyümölcsöst és szántót kapott, és Magyaralmáson 186 hektár szántót kapott. Ez az idős, tiszteletre méltó hölgy, aki jelzem még egyszer: a terepinformációk szerint, ahogy ezt a miniszter úr szokta mondani, Budapesten él. Ez 76 kilométer egyébként Budapest-Magyaralmás és 57 Csákvár-Budapest relációban.

Ugyanígy egy családtag kapott Csákváron 38 hektárt, és az illető főreszvényes féltestvére pedig 87 hektárt kapott, ugyancsak Csákváron. Ez az egyik köre a Zrt. vezetőinek. Egy vezető főreszvényes, aki elvitte az állami gazdaságot.

A 2-es. A cégjegyzésre jogosult vezető tisztségviselő a másik. Ez egy ügyvéd, székesfehérvári méghozzá. Azt már nem is mondom, hogy ez 25,3 kilométer. Ha most szigorúan vesszük csak a pályázati feltételeket. Ő Csákváron kapott gyümölcsöst, nem keveset, 32 hektár gyümölcsöst székesfehérvári ügyvédként, és szántót, rétet összesen 197 hektárt.

A csákvári állami gazdaság harmadik érdekeltsége a fővadász: 138 hektár rétet, legelőt kapott Csákváron. És a negyedik vezető tisztségviselő, Székesfehérváron él az összes nyertes pályázó, tehát itt attól függ, hogy melyik településen nyert, mert ők Vértesacsára, Verebre és Csákvárra koncentráltak, erre a három településre, Vértesacsca 27,4 kilométer, Vereb 24,9 kilométer – GPS-szel megnéztem, hogy ne legyen félreértés -, és Csákvár 25,3 kilométer a lakhelyüktől, tehát egyik sem 20 kilométer alatti, de ez csak hab a tortán. Vértesacsán a vezető fia, mert a vezető tisztségviselő maga nagyon szerény volt, ő nem kért semmit, a fia kapott viszont Vértesacsán 178 hektár szántót és rétet, az egyik családtag Vértesacsán 153 hektárt három blokkban, a másik családtag Vereben négy blokkban 199 hektárt. Erre mondom, hogy emeletes házat el lehet adni több egységben is, és az egész ház odamegy, és a negyedik családtag pedig Csákváron 40 hektár szántóhoz jutott. Összesen ez a vezető tisztségviselő 570 hektárt kerített be, hogy így mondjam, a volt csákvári állami gazdaság területéből a négy rokon neve alatt. Összesíti ezt valaki? Figyeli ezt valaki, hogy mi történik itt? Hogy van akkor a 300 hektáros kikötés?

És most még csak egy megyén belül vagyunk. Ez összesen 1400 hektár. 1400 hektárt négy érdekeltség vitt el. Lehet itt az alapegységekkel játszani, hogy 15-20, meg 30-50 hektár, a végeredmény minősíti, hogy mi történik itt, és ez a birtokpolitikai irányelvek szerint, az elhatározott szándékaink szerint elfogadhatatlan.

Csákvár, Magyaralmás, Vereb, Vértesacsca 100 százalékát ez a négy érdekeltség vitte el, az összes kiírt földterületet. Ott helyben senki nem kapott egy deka földet sem. Nem úgy van ám, hogy vannak nyertesek, és sajnos ilyenkor, hogyha több pályázó van, akkor bizony előfordul, hogy aki nem nyert, az zokon veszi, hanem ezek nem felelnek meg a birtokpolitikai irányelveknek. Ennek semmi köze a birtokpolitikai irányelvekhez, ez azzal teljesen ellentétes, az, ami ellen tiltakoztunk az előző korszakban is. Ezt nem lehet így folytatni, ezt nem lehet

így folytatni. Kérem szépen, ha összeadjuk ezt az érdekeltséget, és hozzávesszük a kajászói területeket is, 2327 hektárt hat, azaz hat érdekeltség vitt el az egész Váli-völgyet, a környéket, mindent. Jelzem: nem az volt a probléma, hogy nincs pályázó, minden blokkra voltak, bizony összeálltak sokszor gazdák, pályáztak, elhitték, hogy arról szól a történet, amiről, és közben valóban nem az történt, amit a birtokpolitikai irányelvek kihirdettek. Ez átlagosan egy érdekeltségre - kedves elnök úr, amit volt szíves kiszámolni, hogy mennyi föld jut egy érdekeltségre - 387 hektárbeli érdekeltség. Én ezt kiszámoltam, tegyék meg önök is! Tegyék meg önök is! Az átlag fölötté van a 300 hektárnak, mint amiről mi beszélünk. Ez elfogadhatatlan. Ezzel nem lehet az emberek elé kiállni. Ezt magyarázza el valaki az embereknek, hogy hogyan is történik!

A pályázat rendszerről sok mindent lehet mondani, és lehet vitatkozni, én abba belefáradtam - én abba belefáradtam. Fél éven keresztül küszködtem azzal, hogy olyan pályázati rendszer legyen, amely megfelel a birtokpolitikai irányelveknek, amit egyébként a mi kormányunk fogadott el a parlamentben 2010 nyarán, hogy kinek akarjuk adni a földeket. Belefáradva azt mondtam, hogy nézzük meg a végeredményt. Ami eddig látszik, az nem az az irány, mint amit meghatároztunk. Ezért tisztelettel kérem, szíveskedjenek újra átgondolni az egész pályázati rendszert, szíveskedjenek kiértékelni abból a szempontból, amit a birtokpolitikai irányelvek rögzítettek, szíveskedjenek összesíteni ezeket az adatokat, és szíveskedjenek újrafogalmazni ezt a fajta problémát. Elveszítjük a vidéket - elveszítjük a vidéket. (*Varga Géza: Az országot!*) Kérem szépen, ez olyan dolog, amin már nem lehet beszélgetni. Ez már nem beszélgetés kérdése. Mindenki tudja, ki kicsoda, helyben ki kell állni az emberek elé, és el kell mondani, hogy miért ő nyert. (*Gőgös Zoltán: Így van!*) Micsoda munka az, hogy nem ismerik egymás pályázatait? Tessenek nekem megmondani! Azt sem tudják, hogy hányan pályáztak a blokkra. Micsoda munka ez? Hogyhogy nem lehet megismerni, hogy ki miért nyert, és miért nem nyert? Indoklás nélkül hogy lehet kiadni egy levelet, hogy ön nem nyert, jó napot? Ilyen az ilyen kaparós csokoládékon szokott lenni, hogy nem nyert. Ez nem elfogadható, ez elfogadhatatlan, ha szabad így mondanom.

Szóval anélkül, hogy tovább folytatnám ezeket a példákat a magam részéről azt gondolom, hogy bizony kellene már az a birtokpolitikai stratégia, amely nem született meg. Bizony az a föld nem 1 százalék, ez egy elképesztő érvelés, hanem az az indikátora a hitelességünknek, hogy hova kerül az 1 százalék. Miért nem kaphatják meg a helyi családok, tessék mondani, miért nem kaphatják meg a helyi családok? (*Gőgös Zoltán közbeszól.*) Ez az indikátora az egész politikánknak. Hogy gondolják, hogy ezzel, ami itt eddig látszik ezekből a példákból, ki lehet az emberek elé állni? Elképesztő. Sok-sok pályázót ismerek, dől hozzám mindenhol a panasz. Nem azért, merthogy ők nem nyertek, mert ha helyben nyer valaki, akkor az rendben van. Ezek mind-mind olyanok, akik messze nem abban a közösségben élnek. És hátradólva elvetettek egyébként már sok esetben, mert tudták, hogy ők fogják megnyerni.

És van egy harmadik példám, azt még idehozom, ez a ki sem írt pályázatok ügye. Nagyon szép magyarázatokat kapunk itt, biztosan sok igazság is van - mondom még egyszer: az osztatlan közös egy teljesen elfogadható ok. De, kérem szépen, a lepsényi földek példája nem az osztatlan közös példája, ha szabad azt mondanom. Ezt pontosan ismeri az egész társaság. Kérem szépen, a Dél-Balaton Agro Kft. használja azt a földet. Ez egy cégbirodalomnak, a MEZORT cégbirodalomhoz tartozó Lajta-Hanság Zrt.-nek egy leányvállalata. A MEZORT cégbirodalom egy szolnoki ügyvéd érdekeltségébe tartozik, ő a főrésztvényese és egyúttal az igazgatósági elnöke is. Hogy van ez? Szolnokról Mosonmagyaróváron keresztül a lepsényi földön gazdálkodunk, miközben a helyi gazdáknak egy deka föld nem jut? 15 család ott van, tipikusan olyan családok, kérem szépen - ismerem őket -, hogy a gyerek ott van, és várja, ahogy elmondtuk nekik, mi mondtuk nekik, hogy a fiatalokat be akarjuk hozni, és mi mondtuk nekik, hogy pályázatok, nektek fogjuk adni,

fiatalgazda-pályamodell és a többről beszéltünk. És ki sem írja. Ki sem írja. Egyszer kihirdette, hogy lejárt a szerződés - tudjuk, hogy lejárt a szerződés -, egyszer egy évre már meghosszabbították, de az urak valóban elvetették a repcét hátradőlve, mosolyogva, mert tudták, hogy október 31-e után is az lesz a helyzet, hogy az nem fog nyilvános pályázatra kerülni. Elfogadhatatlan. Ki kell írni a pályázatokat minden olyan földrészletre, amelyre egyáltalán lejárható, és a lejárt szerződéseknél amint lejár a szerződés, azonnal nyilvános pályázatra kell kerüljenek, és végeredményben a helyi gazdálkodó családokhoz kellene kerülnie.

A támogatáséhség és a földéhség is szóba került itt. Azért hadd mondjam el, hogy ennek az érdekeltségnek, ennek a MEZORT nevezetű cégbirodalomnak - csak egy része persze, ha a terület alapú támogatásokról van szó, mert cukor meg ilyesmi, föld, tehát még a beruházás típusú támogatásaik nincsenek is együtt - van nyolc egysége, és több mint 1 milliárd forintot vett fel az elmúlt évben támogatásként ezekre a területekre.

Kérem, ez nem azonos a mi birtokpolitikai irányelveinkkel, vagy én szeretném hinni, hogy nem azonos, akkor pedig szóljon valaki, ha megváltoztak a birtokpolitikai irányelvek, úgy tisztességes! És ha megváltoztak a birtokpolitikai irányelvek, akkor másképp kell eljárni ezekben az ügyekben. Ezekre szeretnék választ kapni. Nem feltétlenül itt, de itt is szeretnék választ kapni, milyen magyarázat adható szakmai szempontból ezekre a felvetésekre itt, ezen a helyszínen, akár miniszteri biztos úrtól, akár elnök úrtól. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Varga Gézának adom meg a szót.

VARGA GÉZA (Jobbik): Köszönöm a szót. Nagyon sok mindent elmondott a két előttem szóló képviselőtársam. Nagyon tiszteletre méltónak tartom elnök úrnak és kormánybiztos úrnak azt az igyekezetét, hogy próbálják védeni és menteni a menthetlent és a védhetlent. Ezeket a kajászói és a Váli-völgyi történeteket körülbelül egy hónappal ezelőtt, amikor egy tüntetést szerveztem az NFA elé, akkor ezeket már exponáltuk, merthogy Ángyán államtitkár úr, illetve képviselőtársam kigyűjtötte GPS-szel az adatokat, de a helyi gazdák is megtették ezt.

Elnök úr, kormánybiztos úr, a helyi gazdák nem hülyék. A helyi gazdáknak pontosabb adataik vannak mindezekről, ami elhangzott, mint akár önöknek. És az, hogy nincsenek vesztesek. De igen, vannak vesztesek. Itt ül két gazdatársam Kajászóról, elnök úr volt szíves azon a tüntetésen meghallgatni őket, bennünket, elnök úr pontosan tudja, hogy miről beszélünk. Tehát azt, hogy Ángyán államtitkár úr most erre csak ráerősített, azt csak köszönöm.

Az egyszerűen a cinizmusnak a csúcsa, amit kormánybiztos úr előadott az olimpiai hasonlatával. Kormánybiztos úr! A különbséget tessék az ön hasonlata és a pályázattási történet között megfigyelni. Az a jellemző egy olimpiai versenyre, hogy ott mindenki látja a futót, hogy hogyan fut, látja a futót, hogy elesett, látja, hogy leesett a cipője, és látja, hogy hogyan szakította át a célszalagot. Egy ilyen hasonlattal élni ebben a pályázati rendszerben, ez a cinizmusnak a teteje, és még egyszer mondom: az emberek nem hülyék, ezeket mind pontosan látják.

Tessék egy olyan pályázati rendszert kiírni, egy olyan pályázati rendszert működtetni, mint az olimpiai játékok tisztasága, és ígérem, hogy nem fogom kérni, hogy még doppingpróbának is vessék alá a versenyzőket. Tehát ennyit a vesztesekről vagy nem vesztesekről.

Egyébként elnök urat kérem, hogy ha esetleg a kajászói gazdák szemével is ezt a történetet akarjuk még meghallgatni, akkor ismét hadd szólaljon meg a két meghívott vendégem.

Tehát ezen a feszültségen, amin meg vannak sértődve elnök úr és kormánybiztos úr, hogy itt hangulatkeltés zajlik, cikkek, stb., kérem, ezeket önök idézték elő. Nem kellett volna ilyen pályázatokat kiírni, és ezeket a feszültségeket egyszerűen a transzparencia biztosításával meg lehetett volna előzni. Amikor elnök úrnál voltunk ezen a bizonyos tüntetésen, akkor gyakorlatilag a mostanihoz hasonlóan felvetett kérdésekre mondta, hogy érti a problémát, egyet is ért vele, de az NFA és elnök úr, mi csak jogalkotók vagyunk. Ezért örülök annak, hogy kormánybiztos úr is itt van, mert így legalább azt merem remélni, hogy kormánybiztos úr a kormányt képviselve, a jogalkotó is itt van akkor most.

Tehát ezért hatékonynak gondolom ezt az ülést.

Nem térek most ki azokra a részletekre, amelyeket két előttem szóló képviselőtársam már érintett, mert azokhoz csak csatlakozni tudnék. Azt gondolom, hogy a pontrendszer összeállításánál azt kérdezném elnök úrtól, hogy azt a jogszabály szabályozza-e. Bevallom őszintén, hogy a jogszabályon nem mentem végig, vagy pedig az az NFA hatáskörében lett megállapítva? Ezek a gumitéglák, ami már elhangzott az üzleti tervvel kapcsolatban. Ugyanazzal a gumitéglával tud manipulálni a bíráló.

Aztán kérdésként csak felsorolásszerűen, ha már most jelentős késésben vagyunk, a tavaly lejárt 65 ezer hektár sem lett még kipályáztatva, akkor mekkora az idén lejárt bérleti szerződések területi aránya és mértéke, és akkor ezt hogyan kívánják behozni?

A statisztikai adatoknál, ha esetleg elnök úr pontosítaná, mert csapongott a mondatában, volt, amikor darabszámról beszélt, hogy hány pályázat került kiírásra 1-10 hektár között, hány 10-50 hektár között stb., máskor viszont talán mintha a területi arányokra utalt volna. Nagyon jól tudjuk, hogy ennek a két számnak az összehasonlítása, pláne az összekeverése alkalmas arra, hogy a képet homályosítsuk. Tehát itt az egyes kategóriák területarányát százalékban szeretném hallani, mert tartok tőle, hogy közelebb lesz ahhoz, amit Ángyán képviselőtársam is mondott.

Végül azt szeretném most így első körben mondani, illetve kérni, és ez egy nagyon konkrét javaslat az elnök úr felé, hogy ha ezek a pályázatok titkosak voltak, megértettük, de ebbe nem tudunk belenyugodni. Szívem szerint azt javasolnám, hogy ezeket a pályázatokat vissza kell vonni és a földeket művelni kellene. Nem teszem gazda létemre, március 21-e van ma, ezért az egyetlen megoldás a veszett fejsze nyelére, hogy ez a bizottság zárt ülésen vizsgálja meg azokat a titkosnak nevezett iratokat. Nézzük meg, és akkor azt mondom, hogy nem kell az egész országot, mert ez a bizottságnak meghaladná a feladatát, de a Fejér megyei ügyeket ez a bizottság zárt ülésen vizsgálja meg. Vizsgálja meg a pontszámokat, legyen lehetőségünk azoknak az összehasonlítására, nézhessük át az üzleti terveket, a gumitéglákat, miért lettek elutasítva, amik el lehettek utasítva, mi alapján nyertek azok, akiket Ángyán képviselőtársam is felsorolt.

És ennél továbbmennék, hogy ez a bizottság ahhoz, hogy ezt az ügyet, a veszett fejsze nyelét legalább visszanyerjük, visszanyerjük a politikusi bizalmunkat, visszanyerje a kormány a bizalmát, ezért ezeket az ügyeket vizsgáljuk meg, ezeket a pályázatokat, és utána ezeknek a pályázati követelményekben vállaltaknak a betartását ugyancsak zárt ülésen kísérhesse végig ez az ellenőrző bizottság. És természetesen, ami abból publikus, azt publikussá fogjuk tenni, illetve nyilván a titoktartási kötelezettség akkor minket, mint képviselőket kötelezne, és ezeket be fogjuk tartani. De lássuk meg, hogy mi történik, és ha esetleg ott javaslatot kell tennünk a titkosság feloldására, a közvélemény tájékoztatására, akkor azt ott meg fogjuk tenni.

Tehát konkrétan kérném, hogy ezt a javaslatot fogadjuk el, még mielőtt határozatképes a bizottság. A részletekbe pedig nem megyek bele. Természetesen ugyanolyan pontos kimutatás itt van előttem, a gépemben, amit a gazdák gyűjtöttek össze, ők pontosan tudják, hogy ki, kinek a szomszédja, ki, kinek a családtagja, és egy hasonlóan pontos kimutatással rendelkezünk, mint amit Ángyán képviselőtársam itt előadott.

Köszönöm szépen. Első körben ennyit mondanék.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most Szabó Rebekának adnám meg a szót.

SZABÓ REBEKA (LMP): Köszönöm a szót. Nagyon sok minden elhangzott, én első körben nagyon örülök, és szeretném megköszönni Harangozó Gábornak, hogy az albizottságnak ezt a napirendjére tűzte. Nem véletlenül kértem én is a mezőgazdasági bizottság napirendjére ezt a témát. Csakhogy arra, hogy ez ott mikor kerül napirendre, nem sok befolyásom van, de azért remélem, hogy ez majd előbb-utóbb ott is meg fog jelenni, és köszönöm, hogy elhangzottak az általam megfogalmazott kérdések is itt, a bizottsági ülés elején, amelyekre szerintem választ kell kapnunk.

Nagyon örülök, hogy végre személyesen beszélhetek erről a Nemzeti Földalapkezelő elnökével, illetve miniszteri biztos úrral, mert amikor a parlamentben próbáltam én is és más képviselőtársam is ezeket a kérdéseket feszegetni, akkor enyhén szólva nem kaptunk rá semmiféle választ, vagy csak valamiféle furcsa ködösítés jött reakció gyanánt. Ezért nagyon hasznosnak gondolom, hogy itt, ezen az ülésen a konkrétumokig és a konkrét kérdésekig belemenve, ezeket a kérdéseket meg tudjuk beszélni.

Talán abba nem is mennék bele, hogy az, hogy tavaly ősszel bejelentették, hogy 65 ezer hektárt kiírnak pályázatra, hogy ezeket a helyi családi gazdálkodók megkaphassák, hogy ez mennyire, nem is tudom, szerintem nagyon súlyos mulasztás, hogy a mai napig még csak a felét sikerült egyáltalán meghirdetni. Az, hogy azok közül is mennyiben nincs eredmény, itt persze lehet az osztatlan közös tulajdonnal előjönni, meg egyéb indokokkal takarózni, de én azért azt gondolom, hogy bár tudom, hogy az osztatlan közös egy súlyos probléma, és ez egy régóta húzódnó probléma, de ezt talán már akkor is tudhatták, mielőtt megjöttek a kormánytól azok az adott elvek. Egyébként hol azt emlegették, hogy ez novemberben jött meg, de egyébként a honlapon október 22-e ezeknek a pályázatoknak a kiírása, és ha vannak is időbeli csúszások, de mondjuk talán ettől a néhány hét különbségtől eltekinthetünk.

Mindenesetre szerintem ez nagyon súlyos azoknak a családi gazdálkodóknak a szempontjából, akik tényleg húsz éve szinte arra várnak, hogy végre megkaphassák azokat a földeket, amelyek ott vannak a településük határában, amelyeken eddig mindenféle nagyvállalkozók vagy olyan emberek gazdálkodtak, akik nem igazán ezeknek az újonnan meghirdetett birtokpolitikai irányelveknek megfelelően gazdálkodtak. Azt gondolom, hogy ez már eleve egy súlyos probléma.

De ha továbbmegyünk és most már én sem fogom elmondani részletesen azokat a példákat, amelyeket Ángyán József képviselőtársam felhozott, szerintem ezek nagyon jól modellezik azt, hogy ezeken a mulasztásokon felül még micsoda, szinte büntényeket követett el az NFA, illetve azok, akik döntöttek ezeknek a pályázatoknak a sorsa felől.

És valóban, nekem is a „cinizmus” kifejezés jutott eszembe azoknak a szavaknak a hallatán, amelyeket itt Szabó Csaba miniszteri biztos úr elmondott.

Egészen egyszerűen kíváncsi vagyok, hogy tényleg mit mondana ő szemtől szembe annak a helyi gazdálkodónak, aki azzal szembesül... (*Varga Géza: Ott ül, szemben ül a helyi gazda!*) ..., aki azzal szembesül, hogy az ő települései határában - tényleg csak egy példát emelek ki én is - az a Búzakalász 66 Kft. nyert, amelyről pontosan tudjuk, hogy Felcsút polgármesterének az érdekeltsége, aki a miniszterelnök úr által alapított futballakadémia elnöke, illetve hogy az ő felesége és testvére is milyen jelentős területeket nyert. Csak a Búzakalász 66 - mindenféle rokonság nélkül - nyert 410 hektárt. Egyébként nem tudom, ezt a 300 hektárt önök említették, de ez nekem sem teljesen világos, ugyanis a pályázati kiírás feltételeiben 1200 hektár van meghatározva, hogy annál több területet összesen nem birtokolhat, de ez a 300 hektár nagyon sok esetben nem jön is. És itt megint csak csatlakoznék Ángyán Józsefhez, hogy itt nagyon könnyű az átlagokkal bűvészkedni, és tényleg

elmondhatnánk nem tudom hány ilyen átlagos számot, de meg kell nézni ezeket a konkrét eseteket, hogy milyen érdekeltségek kezébe jut hány hektár, és akkor rögtön látjuk, hogy mi az igazság.

Azt gondolom egyébként, hogy ami miatt tényleg a „cinizmus” kifejezés jutott nekem is eszembe, illetve akár a valótlanosságok hangoztatása is, az az, hogy ezek az értékelési szempontok egyszerűen nem nyilvánosak. Önök emlegették itt a gazdálkodási tervet, az üzleti tervet. Azokban a pályázati kiírásokban, amelyek megjelennek az NFA honlapján, ezek nincsenek benne egyébként. Biztosan megtalálhatók ezek valahol, és biztos, hogy ezeket valahol kommunikálják a gazdálkodókkal, de hogy az NFA honlapján például ez nincsen ott, az biztos. Egyébként megnéztem ezt a vonatkozó kormányrendeletet, amelyre önök is előszeretettel hivatkoznak, és itt a 7. § (2) bekezdésében valóban benne vannak olyanok, hogy, a pályázatok elbírálása során a pályázatok rangsorolására alkalmazandó értékelési szempontokat tartalmazza a pályázat, vagy a pályázatok elbírálásának időpontját vagy határidejét, de ezeknek aztán utána nem látom nyomát, vagy nem látom, hogy ezek hol valósulnak meg.

Én tehát azt gondolom, hogy ha azok a gazdálkodók, akiket egyébként önök veszteseknek neveznek, vagy akiknek önök kiküldik ezt a kis rövidke levelet, amelyben benne van ez a kis „Nem nyert.” félmondat, hogyha ezek a gazdálkodók látnák azt, hogy mire hány pontot kaptak, hogy az a terv, amelyet ők benyújtottak, miért kapott történetesen rosszabb értékelést, mint a miniszterelnök úr által alapított fociakadémiának a vezetője által benyújtott pályázat, akkor adott esetben el tudnák fogadni, hogy ők miért nem kaptak földet, vagy akkor élhetnének akármilyen, nem tudom, jogorvoslással, de legalábbis lenne egy átlátható rendszer. Ez az egész rendszer, amelyet önök létrehozta, teljesen átláthatatlan, és az a baj, hogy így még azokra a szerződésekre is a gyanú árnyéka vetülhet, amelyek egyébként adott esetben lehet hogy korrektül zajlottak, és lehet, hogy valóban a helyi gazdálkodók kapták meg.

Nem tudom, mennyire figyelik a híreket, hogy egy hete is volt egy gazdatüntetés itt a Kossuth tér mellett, ezt a Fejér megyei gazdák, részben az Élőlánc Magyarorszáért szervezte, ők is elmondták ezeket a dolgokat, talán érdemes lenne meghallgatni őket. Mert hogy mondjuk ránk, képviselőkre, amiket mi a parlamentben mondunk, nem figyelnek, az egy dolog, ezt mondjuk én ellenzéki képviselőként már megszoktam, de ez tényleg az az eset, amikor a gazdák maguk látják, hogy mi történik, és ők maguk próbálnak kommunikálni, ők maguk leveleket írogatnak önöknek, tudom, hogy a lepcsényi gazdák már tavaly írtak levelet a kormány nem tudom hány képviselőjének meg Font Sándornak meg nem tudom kinek, igyekeznek ezeket a problémákat folyamatosan kommunikálni. Én múlt hét hétfőn benn voltam Budai Gyulánál, neki is a kezébe adtam ezt táblázatos formában. Azt gondolom tehát, hogy információban nincsen hiány, csak ezeket a dolgokat végre önöknek is át kellene látniuk, és utána meg kellene tenniük a szükséges lépéseket. Egyébként a múltkori gazdatüntetésen elhangzott, hogy adott esetben azt is lehetne, hogy ezeket a pályázatokat vagy ezeket a szerződéseket, azokkal, akik most nyertek, csak egy évre kötik meg, és jövőre egy teljesen új, átlátható, korrekt feltételrendszerrel írják ki ezeket a pályázatokat. Nyilván nem akarjuk, hogy az idei művelés veszendőbe menjen, de az egész egyszerűen nonszensz lenne, hogy ezek a nyertesek, akiket az előbb Ángyán József is felsorolt, mondjuk most 20 évre megkapják ezeket a földeket, és hogy a helyi gazdálkodókat önök újabb évtizedekre kismizmizzék - mert most gyakorlatilag ez történik.

Mindenesetre én egyetértek azzal, hogy nagyon jó volna, hogyha önök írásban is a bizottság rendelkezésére bocsátanák a terveiket és az itt felmerült kérdésekre a válaszaikat, de én biztosan be fogok nyújtani külön is egy írásbeli kérdést ennek érdekében, mert azt gondolom, hogy eddig nagyon sok kérdésünk és megjegyzésünk süket fülekre talált az önök részéről, úgyhogy éppen ideje volna, hogy tisztázzuk ezeket a dolgokat, és hogy végre a gazdálkodók is megértsék, hogy akkor most mit is gondol ez a kormány tulajdonképpen az ő

helyzetükről, és mik ezek a birtokpolitikai irányelvek, amelyek mentén önök ezeket az állami földeket osztogatják. Köszönöm a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Ódor Ferenc képviselőtársamnak adom meg a szót.

DR. ÓDOR FERENC (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Szeretettel köszöntök minden kedves jelenlévőt. Láttam, hogy L. Simon László is kért szót, úgyhogy rövid leszek, utána még hozzá lehet szólni, mert, gondolom, sok érdekes mondat van. Állatorvosi ló - ez volt egy hasonlat. Magamnak mint állatorvosnak a következők jutottak az eszembe minderről, a ma itt elhangzottakról:

Arról beszélünk, hogy ellenőrző albizottságban annak megfelelően egy kicsit talán hangnemében is átszalad időnként azon a kategórián, az „ellenőrző”-ről az jut az ember eszébe, hogy ott akkor aztán keményen mondják. Van néhány olyan dolog, hogy súlyos mulasztással vádolni az NFA jelen lévő képviselőjét, illetve vezetőjét és a miniszteri biztost azért, hogy csak a fele van jelenleg meghirdetve, én azt gondolom, hogy majdnem úgy van ez, mint az orvoslásban a diagnózis szabadsága, ilyen értelemben a képviselői szabadság is megvan, de vajon a tudás megvan-e, hogy azt mondjuk valakire, hogy mulasztott? Azt látjuk, hogy... Elhangzott, nem most, nem ez az első alkalom, amikor Sebestyén Róbert urat itt köszönhetjük, azt gondolom, néhány alkalommal már a bizottságnál is volt, tájékoztatást adott - most talán hosszabb volt, mint a legutóbbi bizottsági ülésen, mert már eltelt annyi idő. Tehát itt megkaptuk azt a tájékoztatást, amelyben azt mondja, hogy ez, ez, ez, amit meg tudunk csinálni, és azért nem tudunk még mindent, mert. És erre aztán Szabó Csaba is elmondta azt a problémakört, és ahogy én láttam, a szakértői körben ülőknek, sőt képviselőtársamnak is volt vele egyező fejmozdulata arra, hogy igen, kell valamit kezdeni az osztatlan közös tulajdonnal, mert azért ez a 65 ezer, ha megnézzük, hogy hogy jön ez a 65 ezer hektár, akkor pontosan ott vannak ezek a nehéz esetek, amelyekkel akkor sem tudna mit kezdeni az ember, ha ideülne, és egy karddal át tudná vágni a gordiuszi csomót, mert ez egy olyan gond. Tehát azért ezt ne feledjük el!

Azt akartam mondani az állatorvosi ló hasonlattal kapcsolatban, hogy én mivel találkoztam: mindig beteg állattal, tehát azt gondolhattam volna, hogy nincs is más, csak beteg sertés Magyarországon, mert én mindig azzal találkozom, és ez lett volna a nagy általános. Most egy kicsit így beszélünk, azzal együtt, hogy azt mondom: ami beteg, azt gyógyítani kell. Ami itt elhangzott a képviselőtársaim részéről, annak minden bizonnyal nagyon komoly valóság alapja van, megvannak azok a problémák, amelyek már a döntéshozatalok során feljöttek. Tehát azt mondom, hogy ne hogy azt gondoljuk, hogy az összes döntés, az összes pályáztatás és az egész NFA azért van, hogy talán még ilyen... nem is mondom a szót, hogy miket nem követtek el. Dolgoznak, és biztosan vannak vitatható döntéseik, ezekről ma itt hallottunk, és azt mondom: mi volt a dolgom? Ha van beteg, akkor azt gyógyítani kell.

Én tehát azt gondolom, hogy az ellenőrzési albizottság ülésén hallottunk olyan eseteket, amelyek gondként jelennek meg, amelyeknek a döntésével kapcsolatban - pont Ángyán államtitkár úr felsorolásában - kétségek merülhetnek fel, hogy hogyan és mint történnek meg a birtokpolitikai elveknek megfelelően. Bizonyára erre is lesz valami kezelési mód vagy válasz, vagy olyan válasz, amely elfogadható, vagy ami azoknak, akik nem nyernek, nem elfogadható. Nem azt mondom tehát, hogy nincs beteg, nem azt mondom, hogy nincs problémás dolog, ami idekerülhet a bizottság elé, vagy más módon kell beszélnünk róla, de hogy az egészség rossznak és - hogy is mondjam? - talán... Nem akarom a szót használni, de hogy azt mondjuk, hogy itt csak rosszakat csinálnak... Azért azt jelenteném, hogy nem csak beteg sertés volt az én körzetemben sem, itt sem csak hibás döntések születnek, itt sem

csak problémákat lehet felhalmozni, hanem van egy nagy csomó olyan pályázat, amely művelés alá juttatott már területeket.

Azt gondolom, az jó dolog, amikor arról tudott az elnök úr beszámolni, hogy azoknak a területeknek a művelése is meg van oldva, ahol még nem tudták a pályázatokat megtenni. Egy dolgot szeretnék megjegyezni, tehát ez a közfoglalkoztatással kapcsolatos, a Start-munkaprogramba, illetve a szociális földprogramba való bejelentkezés. Ott a földéhség a létalapot jelenti olyan értelemben, hogy másképp nem tud sem a Start-munkaprogram megvalósulni, sem a szociális földprogram, ha nem kapnak az önkormányzatok földterületet.

Ennek megvannak a kormányrendeleti dolgai, de ebben kérem a segítséget, tehát nem az extrém példát, 200 hektárt akarok én, mint önkormányzat bevonni. Nem arra gondolok én most itt, hogy a 70 hektárt, mert nagyon jól tudunk ott kukoricát termesztani, és az milyen jó lesz majd az önkormányzatnak bevételnek. Nem erre gondolok, csak a segítséget kérem, ha már erről beszélünk.

Tehát visszatérve a gondolatmenetre, azt gondolom, hogy azt is megállapíthatjuk itt a mai napon, hogy itt sok jó döntés született, és vannak döntések, amelyekben a vitathatóság, amelyekben a birtokpolitikai alapelveknek úgy néz ki, hogy nem teljesen való vagy nem megfelelősége is van, foglalkozunk ezzel, beszéljünk erről, próbáljuk meg ennek a kérdésnek a rendezését. De az egy furcsa dolog lenne, ha ma itt csak azt mondanánk, hogy ez a két ember idejött, és ők semmi jót nem csináltak itt az elmúlt időszakban, csak időnként eljönnek és kitölthetjük rajtuk a bosszúnkat.

Aki a döntéshozatalban részt vesz, nincs mindig jó döntés. Vannak olyan döntések, amelyek érdekeket sértenek, ez így lesz a jövőben is. Az érdeksérelmeknél arra viszont én is szeretném felhívni a figyelmet, tehát vannak ezek a birtokpolitikai irányelvek, amelyeknek előbb-utóbb azért jó lenne megfelelni, mert előbb-utóbb a felkérdezés időszakában nehezen fogunk tudni mit válaszolni bármelyik képviselőtársunk, akár a kormányoldal, akár az ellenzék, mindenki tud majd valamit mondani, csak vajon azt-e, amit úgy legbelül szeretnénk, a lelkünk mélyén.

Tehát ezért szerettem volna elmondani, hogy az ellenőrző albizottság, tudom, hogy itt nem dicsérni szokták a folyamatban részt vevőket, de hadd legyen egy ilyen mondat is, hogy amit itt elvégeztek, az egy nagyon fontos munka. Ez soha be nem fejeződő, ahogy itt hallottuk, ez nem olyan, mint a kárpótlási hivatal, hogy egyszer csak elfogy, aztán vége, hanem itt mindig-mindig termelődik majd.

Tehát azt gondolom, hogy ezek az ellenőrző albizottsági ülések arra is jók, hogy bizonyos értelemben érezzék az NFA-ban dolgozók is, hogy odafigyelés van, ha van olyan teljesítés, ami nem tetszik a képviselőknek, arról különböző módon tehetünk megjegyzéseket, büntetésben vagy valamiben. De azért azt jelentsük ki, hogy az itt folyó munka az egy fontos, jó döntések sokasága, és vélhetően nem jó döntések néhány vagy több, mint amit szeretnénk, az is megtörtént. Szeretném, ha ez is elhangozna, hogy itt komolyan, jól felkészült gárda dolgozik, és annak megfelelően, hogy aki dönt, az hibázik is, ők is biztosan hibázhatnak, fognak is a jövőben is, de ez nem azt jelenti, hogy ők nem korrekt, nem tisztességes hozzáállással dolgoznak. Köszönöm szépen, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. L. Simon Lászlónak adnám meg a szót.

L. SIMON LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársaim! Több dolog miatt is kérek szót. Egyrészt Fejér megyei egyéni országgyűlési képviselő vagyok. Tegnap éppen a parlamentben napirend előtt Fejér megye agrárgazdaságáról szóltam, annak kapcsán, hogy Budai Gyula államtitkár úr a múlt hét végén egész napos szakmai programon és üzemlátogatáson vett részt a megyében.

Ugyan az Ángyán államtitkár úr által említett települések nem az én körzetemben vannak, de azért is tartom fontosnak, hogy Fejér megyei egyéni országgyűlési képviselőként megszólaljak, mert nem szeretném, hogy Magyarország egyik legjobb mezőgazdasági adottságaival rendelkező megyéje, ahol kiválóan működnek egyébként kiscgazdák, egyéni gazdák, családi gazdálkodók, közepes gazdák és nagy integrátorok együtt, egymás mellett, hogy Fejér megye az agrársajtóban és a politikai nyilvánosságban is negatív példák sorozataként jelenjen meg.

Fejér megyében, ha a földbérleti szerződésekre gondolunk, akkor azt kell mondanom, hogy nagyon sok pozitív példáról is lehet beszélni. Egyébként az a 800 hektáros gazda, akit az előbb említett Ángyán államtitkár úr, hogy másnak fog bérmunkát végezni, azzal a gazdával történetesen egy településen élek, aki a seregélyesi földet elnyerte, egy kiváló parasztemberről van szó, egy igazi, klasszikus parasztemberről van szó, aki a gyerekeivel együtt műveli azt a 800 hektárt, amelyre államtitkár úr utalt. *(Dr. Ángyán József: Miért nem neki adták oda?)* Azért, mert 25 kilométeren kívül van, államtitkár úr.

Csak szeretném jelezni, de képviselő úr, tessék odafigyelni arra, amit mondok, és az egész ülésre jó lenne odafigyelni, tehát államtitkár úr úgy hozta példaként ezt a gazdálkodót, hogy az egyik nyertesnek a földjét ő fogja majd megművelni, és egyébként ő Seregélyesen is nyert földet. Ennek a két dolognak az összekapcsolása egy olyan gazdát hoz negatív színbe, aki egyébként kiválóan gazdálkodik, és a seregélyesi földet az én körzetemben élő gazdálkodóként teljesen szabályosan és teljesen jogosan nyerte meg.

Tessék tudomásul venni, hogy a magyar mezőgazdaság szerkezetét tekintve rendkívül összetett. Igenis, én azt gondolom, hogy a 800 hektáros gazdáknak is helye van a magyar mezőgazdaságban, és ezek a gazdák különben integrátori szerepet töltenek be a kisebb gazdaságokra nézve.

Géppark. Én a saját példámat fogom önöknek felemlíteni, képviselőtársaim. 80 hektáron gazdálkodom. A 80 hektárból 76 hektár intenzív gyümölcsös és szőlő. Nincsen vetőgépem, nincs miért vetőgépet tartanom. *(Gőgös Zoltán: Nem is kell.)* De van 4 hektár szántóföldem, amelybe idén például borsót vetettem, tavaly búzát vetettem, előző évben kukoricát vetettem. Arra a 4,5 hektárra az egyik, egyébként 1000 hektáron gazdálkodó gazda végzi el bérmunkában azt a tevékenységet, amelyet én nem tudok ellátni.

Ha én történetesen pályáznék, mint ahogy ezt nem teszem, már csak azért sem, mert képviselő vagyok, és azért sem teszem, mert nincs is a környékünkön szabad föld, akkor úgy pályáznék, hogy a megfelelő gépek nem állnának rendelkezésemre, miközben egyébként azt gondolom, hogy az olyan termelők is, akik gyümölcsstermesztésben érdekeltek, joggal kell hogy részt vegyenek az állami földek bérleti programjában.

Néhány dologra szeretnék kitérni, és nagyon örülök, hogy Ódor képviselőtársam elmondta, amit elmondott. Biztos vannak negatív példák. Ángyán államtitkár úr indulata elképzelhető, hogy jogos. Én nem akarom ezt a dolgot most értékelni, nem akarok belemenni, nem is ismerem részleteiben. De egy biztos: az én körzetemben, amit én láttam közelről, nagyon korrekt és nagyon tisztességes pályáztatás volt. A gazdák közül beszéltem olyannal, aki elégedetlen volt, mert ugyanarra a 3,5 hektáros földdarabra pályáztak nyolcan. A nyolc közül többet ismerek, és aki megkapta, az is joggal kapta meg, aki nem kapta meg, joggal volt elégedetlen, joggal volt szomorú. Ebben az esetben igaza van Ódor képviselő úrnak, nem lehet igazságot tenni.

Én nem mondom, hogy ez ugyanaz a kategória, mint amiket Ángyán képviselő úr felsorolt, csak tényleg nagyon igazságtalan lenne, ha úgy állnánk fel ettől az asztaltól, hogy azt mondjuk, hogy itt az egész pályáztatás és az egész földkiosztás hibáktól hemzseg. Itt nagyon-nagyon komoly és jó szakmai munka is folyik. Ugyanakkor azt szeretném mondani Varga Géza képviselőtársamnak, hogy ugyan hogy képzelem, hogy visszavonják a pályázatokat? Azok a gazdák, akik 10-20-30 hektár földeket megnyertek, már a szerződést is

aláírták, korrekt pályáztatás eredményeképpen, és már éppenséggel megvették a vetőmagot, és már elkezdik mindjárt a tavaszi vetéseket, azoktól a gazdáktól a szerződést most vonjuk vissza, vagy vonja vissza az NFA és ne tudjanak dolgozni? Azok a gazdák, akik egyébként hosszú évek óta vártak arra, hogy földhöz jussanak?

Isten ments, hogy visszavonják ezeket a szerződéseket, hogy képzelem Varga képviselő úr, hogy egy parlamenti albizottság hatósági szerepet játszik, és majd itt a hatóság szerepét átvéve, a neki, a kedve szerint lévő szerződéseket itt előcitolja és elvégez egy olyan munkát, ami a hatóságnak a dolga? Ha törvényességi problémákat látnak képviselőtársaim, tessék megtenni a büntető feljelentéseket, és meglátjuk, hogy megállja-e a helyét az a büntető feljelentés.

Az pedig, amit Gögös képviselőtársam mondott, az pedig a legdurvább inszINUÁCIÓ. Tehát az, hogy országgyűlési képviselőnek az édesapja 9 hektárnyi termőföldet, egy olyan emberről beszélünk (*Gögös Zoltán: Ezt nem mondtam, családtagot mondtam!*) De én mondom. Képviselő úr, már korábban, többször is szóba hozták Györffy képviselő úr édesapját, hogy egy idős gazdálkodó, aki nem most kezdte a munkáját, aki egy ismert, elismert gazda, csak azért szenvedjen hátrányt, mert a fia országgyűlési képviselő, ezt elfogadhatatlannak tartom. (*Gögös Zoltán: De előnyt se élvezzen!*)

De, képviselő úr, én önt tisztességgel végighallgattam, legyen kedves végighallgatni engem, ne belekiabálni a hozzászólásomba! (*Gögös Zoltán közbeszól.*)

Senki nem mondta, hogy élvezzen előnyt; ha tisztességes gazdáról van szó, akkor hadd gazdálkodjon! Ez körülbelül olyan szintű megjegyzése volt a képviselő úrnak, és már nem először (*Gögös Zoltán közbeszól.*), mint amikor országgyűlési képviselőként engem azért támadnak, hogy az én gyerekeim miért kapnak ingyentankönyvet. Négy gyerekem van, a törvény értelmében automatikusan, alanyi jogon... (*Gögös Zoltán: Én ezt nem mondtam.*) - nem ön mondta, mások -, alanyi jogon jár az ingyenes tankönyv. Tessék másoknak is három-négy gyereket vállalni, hogy ingyenes legyen a tankönyvük! Mi természetesen nem ezért vállaltunk négy gyereket, mint ahogyan mások sem ezért vállalnak négy gyereket, és méltatlannak tartom, hogy folyamatosan sértegetik, a becsületébe gázolnak Györffy Balázs képviselőtársunknak, aki egy kiváló képviselő, tisztességgel végzi a munkáját, az agráriumhoz értő országgyűlési képviselő, és az édesapja 9 hektáros pályázata minden bizonnyal jogosan, szabályosan elnyert pályázat volt. (*Gögös Zoltán közbeszól.*) Ha önök úgy gondolják, hogy nem, tessék feljelentést tenni! (*Gögös Zoltán: Nem, hülyeséget beszél!*) Nem beszélek hülyeséget, képviselő úr, legyen kedves végighallgatni! Én egyetlenegyszer nem kiabáltam közbe egyetlenegy képviselőtársam hozzászólása során sem, nagyon szépen kérem, hogy ne kiabáljon folyamatosan közbe.

Az, amit pedig Szabó Rebeka képviselő asszony mondott, hogy bűncselekményt követtek el, ne haragudjon, az meg szimpla vádaskodás. Erre is azt mondom: tessék feljelentést tenni! Mi az, hogy az állami földalap vezetői bűncselekményt... (*Szabó Rebeka: Nem mondtam.*) Azt tetszett mondani, hogy bűncselekményt, felírtam, és láttam, hogy az elnök úr is felírta ugyanezt a szót, hogy: „bűncselekmény”, szó szerint ezt tetszett mondani, majd a jegyzőkönyvből vissza tudjuk olvasni. Ne haragudjon, én meg azt szeretném öntől kérni, hogy ne menjünk már le erre a szintre, tehát az Országgyűlés méltóságát is őrizzük meg.

Amit én meg szeretnék kérdezni - és utána elnézést fogok kérni, mert a saját bizottsági munkám miatt el fogok menni -, az a következő, amire egyrészt miniszteri biztos úr utalt: hogy az állattartás kiváltható kertészeti kultúrával. Én a belső politikai vitákban, még frakcióülésen is többször szóba hoztam azt, hogy miközben egyetértek azzal az iránnyal, amit Ángyán államtitkár úr képvisel, hogy magyar mezőgazdaságban az állattartást rendbe kell tenni, tegnap a napirend előtti felszólalásomban elmondtam, hogy 2002-től mostanáig, tíz év alatt a saját megyémnek a sertésállománya a negyedére - a negyedére! - zsugorodott össze, és

akkor 2002-t vettem bázisévként, és nem a rendszerváltáskori időszakot, tehát katasztrofális állapotok vannak az állattartásban. Helyes, hogy a kormány agrárpolitikájának az az iránya, hogy az állattartást erősítsük. Ugyanakkor én sokkal fontosabbnak gondolom, hogy a legfőbb cél a munkahelyteremtés legyen, és a munkahelyteremtés kapcsán a kertészeti kultúrák, a szőlészet - csak hogy hazabeszéljek én is egy kicsit - legalább akkora munkahelyteremtő lehetőséggel bír, mint amekkorával az állattartás. Hozzáam olyan panaszokkal fordultak gazdálkodók - akiknek egyébként gyümölcsstelepitési szándékuk van -, hogy se a pályázati kiírásban, se a szerződésben, amelyet idő közben megkötöttek az NFA-val, nincsen erre lehetőség. Tehát ahogyan a miniszteri biztos úr jelezte, hogy ez kiváltható, tényleges lehetőséget a szerződésben nem kaptak. A pályázatukba többek között azért sem írták ezt bele, mert maga a pályázati kiírás sem adott erre lehetőséget.

Én tehát azt kérem, hogy ezt tegyék akkor egyértelművé, akár a későbbi kiírásokban, akár már most is, a szerződéskötéskor is, vagy legyen arra lehetőség, hogy olyan módon változtassanak feltételeket a 20 éves ciklus alatt is, hogy ő azt mondja, hogy márpedig én nem akarok kéthektáronként egy szarvasmarhát tartani, hanem én azt vállalom, hogy helyette egy intenzív, öntözött gyümölcsöst hozok létre, amely legalább annyi munkahelyet teremt, sőt, én azt gondolom, még többet is egy hektárra vetítve. Ez tehát az egyik, amire szeretnék rákérdezni, illetve amire szeretném a figyelmet ráirányítani, hogy itt valójában a gazdálkodók egy része erre panaszkodik. És ők nem akarnak ezer hektárt elvinni, én tudom, mert én 80 hektáron napi szinten gazdálkodok, tehát én tudom, hogy nekik elég 80-100-150 hektár bőven, egy 150 hektáros gyümölcsös 20 embernek főállású munkát ad. Nálam nyáron, betakarítási időszakban a 16 hektár kajsziban 120 ember alkalmi munkavállalót foglalkoztatását oldjuk meg, tehát ez egy óriási erő, tisztelt képviselőtársaim. Ezért mondom azt, hogy akkor erre mindenképpen figyeljünk oda, és adjunk erre lehetőséget a gazdáknak.

A másik kérdésem, amiről, úgy vettem észre, hogy nem volt szó, hogy mit kíván tenni a Nemzeti Földalap azokkal a bérlőkkel, földbérlőkkel, akiknek még nem járt le a földbérleti szerződése, adott esetben két-három-négy vagy akár még több évük van még vissza a bérleti szerződésből, de hosszú évek bérleti díjával adósak, nem fizetik a bérleti díjukat. (*Gógös Zoltán: Fel kell mondani!*) Én azt gondolom, hogy - ahogy itt Gógös képviselő úr is, az önmegtartóztatást nem éppen gyakorolva, megint közbeszólt, de egyetértek vele (*Derültség.*) -, igen, ezeknek a gazdáknak vagy gazdálkodóknak, legyenek azok cégek vagy akár családi gazdálkodók is, a szerződését fel kell mondani. Ugyanis ezek a gazdálkodók felveszik a földalapú támogatást, ha az AKG-ban benne vannak, felveszik az agrárkörnyezet-gazdálkodási program támogatását. Ezek a gazdálkodók - mondjuk ha a tavalyi kukoricaárakat nézzük - elég tisztességes nyereségre is szert tehetnek, hogyha normálisan végzik a munkájukat. Nem hiszem el, nem tudom elfogadni, hogy egy-kettő-három vagy akár több évre - hallok ilyen híreket is - el vannak maradva a földbérleti díjakkal. Mit kíván ezzel tenni az NFA? Van-e szándék arra, hogy ezektől a gazdálkodóktól a földet a jogszabályoknak megfelelően visszavegyék?

Elnézést kérek, lehet, hogy a választ nem fogom tudni meghallgatni, csak a jegyzőkönyvből fogom tudni elolvasni, de sajnós a saját bizottságomban a bizottsági munkám el fog szólítani. Köszönöm szépen a figyelmet, és köszönöm a lehetőséget, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Még gyorsan egy második körre is meg kell hogy adjam a megszólalási lehetőséget, mert három képviselőtársam is jelezte, hogy röviden szeretne szólni. Először Szabó Rebekáé a szó.

SZABÓ REBEKA (LMP): Köszönöm a szót. Én csak egészen röviden reagálnék L. Simon László képviselőtársam hozzászólására, aki kiemelt az én hozzászólásomból egy kifejezést. Én természetesen nem vádoltam semmilyen konkrét személyt bűncselekménnyel;

ezt mintegy metaforaként használtam arra vonatkozólag, hogy amit most az állami földbérletekkel csinálnak, az a vidékkel szemben egyfajta bűncselekményként értékelhető. Azért gondolom ezt, mert ez olyan mértékben rongálja a bizalmat, az egész közbizalmat ebben a folyamatban, hogy a jövőbeni folyamatokra is kihat, és azt gondolom, hogy nagyon sok gazdálkodót vagy a tönkremenetel szélére sodor, vagy a kétségbeesés szélére. Nagyon sok más példát hozhatnánk erre. (*L. Simon László: Miért sodorja a szélére?*) Most ön szól közbe abba, amit én mondom? (*Derültség.*) Milyen érdekes! Pedig az előbb pont ezt kifogásolta.

A másik, ami szerintem igen sokatmondó, hogy képviselőtársam, L. Simon László pusztán ezt az egy szót tudta kiemelni az egész hozzászólásomból, holott igen sok más, nagyon konkrét dolgot mondtam. Úgy látszik, hogy ezekre nem tudott semmiféle ellenérvet felhozni. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő asszony. Varga Gézáé most a szó.

VARGA GÉZA (Jobbik): Köszönöm szépen. Én is csak a megszólíttatás okán kértem szót. L. Simon képviselőtársamat kérem, figyeljen arra, hogy ha idézi az előtte szóló képviselőket, akkor azt pontosan tegye. Én éppen hogy a visszavonásra, a pályázatok visszavonására mondtam, hogy az volna a legcélszerűbb, de nem teszem ezt a javaslatot, mert gazda lévén... De ez mindegy, hogy a csúsztatásban hogy szerepel.

Azonban arra a seregélyesi gazdára szeretnék visszatérni. Tisztelettel kérem a kormánypart jelen lévő képviselőit és hivatalnokait, mondják meg végre itt, most, hány hektár a kisgazdaság, tól-ig, mekkora a közepes, mekkora a nagygazdaság! Itt különböző összefüggésekben beszélnek róla. L. Simon képviselőtársam a seregélyesi gazdára a 800 hektárral azt mondta, hogy micsoda nagyszerű gazda. Ezt én nem kétlem természetesen. De a nemzeti vidékstratégiában, a kormányprogramban nem ez volt leírva, hogy ez áll az agrárpolitika, a birtokpolitika középpontjában. Most ő kap hozzá ezen a nádazon keresztül még 240 hektárt, akkor az meghaladja az ezer hektárt. Ez most akkor a kicsi, vagy mekkora, hány hektár? Mondják meg! És ezt végre a társadalom számára is kommunikálni kellene, hogy ne ilyen gumitéglák legyenek, hogy kisgazdaság, nagygazdaság, közepes gazdaság, mert ez szembeállítás.

Itt nem a seregélyesi tisztas úriember gazdával van a probléma, hanem arról van szó, hogy a kormány munkahelyet akar teremteni. Egy nagygazdaságnak, egy nagyobb gazdaságnak - teljesen mindegy, hogy ki műveli - az a dolga, hogy minél jövedelmezőbben működtesse a gazdaságát. Ezért a gépeket és a vegyszerinputokat fogja növelni, a munkaerőt pedig - ahol lehet - vissza fogja szorítani. Neki ez a dolga, ha ő így csinál, akkor végzi jól a dolgát. Míg van egy családi gazdaság, egy igazi kis családi gazdaság - én mondjuk 10 és 50 hektár közé teszem most ezt, hogy mondjak egy számot, amin aztán lehet vitatkozni -, dolgozik az apuka, dolgozik az anyuka, dolgozik egy gyerek, és az van, hogy mondjuk tejet termeltek, és a tejnek dekonjunktúrája lesz, mert nem tudom én, a Sole leölte a piacukat. Akkor ez a család azon fog gondolkodni, hogy ahhoz, hogy a gyerekek meg az anyjának továbbra is legyen munkája, mit csináljanak, és akkor elkezd majd gyümölcsöt szárítani, vagy nem tudom. Ő tehát törődni fog azzal, hogy a családtagja mint munkaerő ne kerüljön ki a munkaerőpiacról vagy a foglalkoztatásból.

Tehát egyszerűen más logikában működik. Ez nem egy ideológiai kérdés, sajnos, a rendszerváltás óta ezt a különböző pártok ideológiaként használják, és természetesen az ágazatokat mellé kellene tenni, stb.

Tehát konkrétan kérem, mondják meg, hogy hány hektártól hány hektárig a kisgazdaság, hány hektártól hány hektárig a közepes gazdaság, és mi az, ami a nagygazdaság, és akkor világosan fogja látni a társadalom, és mi is, ellenzékéből, hogy akkor milyen számok vannak ezek mögött a gumitéglák mögött. Sokkal világosabb lesz a képlet. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő úr. Gögös Zoltán!

GÖGÖS ZOLTÁN (MSZP): Varga Géza képviselőtársam nehezett kérdez, ezt nyilván nem lehet megmondani, mert attól függ, hogy ki, mit csinál. (*Varga Géza: Ágazatonként természetesen.*) Még úgy se egyszerű.

Csak annyit reagálnék, mert azt mondtam a hozzászólásomban, hogy semmi bajom azzal, ha egy politikus családtagja is nyer földpályázatot. Egy dolog van, hogy ezen a területen valóban piti ügy 9 hektár. Hét pályázó volt, mindenki állattartó, mindenki östermelő. Nem nekem érdekem, hogy tisztázódjon, hogy valóban a legjobb pályázat nyerte-e, mert ez a környéken másfél hónapja téma.

Tehát nekem semmi bajom se az apukával, se a képviselőtársammal, csak ez beszédtema. Ez neki érdeke, hogy ez legyen kitéve valahol, hogy ezért nyertünk mi, mert mi voltunk a legjobbak, és onnantól ez az ügy nem ügy. Csak ha ez nem derül ki és ez nem történik meg, akkor ez a tüske abban a 6 vesztésben benn fog maradni, és azt fogják mondani, hogy azért, mert politikus a fia, és úgy gondolom, hogy erre utalt államtitkár úr.

Ez a 800 hektáros termelő, én is nagyon tisztelek minden illet, gondolom, legalább annyi embert foglalkoztat, mintha itt mellette lenne még egy ezres telep, szerintem hármát-négyet, amivel nincs baj, csak ha ekkora volumenű területek mellé nem teszünk valamilyen munkaigényes dolgot, akkor ezt valóban két-három ember kényelmesen, korszerű technikával tudja kezelni.

Tehát ezeknél a pályázatoknál is akkor van baj, ha nem fogják tartani azt a vállalkozást a nyertesek, hogy az állattenyésztés vagy teljesen igazad van, a kertészet okán, mert az is egy teljesen, abszolút rendben lévő dolog, pluszfoglalkoztatást hoznak a dologba. Ha mindenki csak gabonát akar termelni ezer lóerős traktorral, lehetőleg 20 méter széles művelő eszközökkel, mert ehhez nem kell ember. Tehát ez olyan, hogy akkor 500 hektáronként elég egy ember, ha ehhez tartozik egy állattenyésztés, akkor meg mondjuk 20 hektáronként kell egy ember. És ebben meg fogunk tudni egyezni, ebben nem lesz vitánk, hogy most ezt milyen ágon érjük el, hogy ezt a családon belül csinálják, és ott jön ebből ki ekkora foglalkoztatás vagy urambocsá! egy kft.-n vagy egy részvénytársaságon belül vagy egy családi kft., ami tíz embernek ad munkát, 250 állattal, és kell neki 200 hektár, az 20 hektár, nem olyan nagy terület. Úgy gondolom, hogy ezeket kell alapvetően figyelembe venni, és akkor talán megegyezhetünk valami közös többszörösben, hogy akkor mindenki jól járhat ebben a történetben.

ELNÖK: Köszönöm szépen. L. Simon Lászlónak adnám meg a szót.

L. SIMON LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm szépen. Lehet, hogy nem fogalmaztam pontosan. Isten ments, hogy képviselőtársaim felvetéseire mind egyesével válaszoljak, hiszen ráadásul nem is vagyok tagja a bizottságnak, csak egy egyszerű képviselőként ülök itt, nem tisztem, hogy reagáljak arra, hogy ki, mit mond, és nem is tisztem, hogy jelen pillanatban megvédjem az NFA-t, hiszen ugyanolyan viszonyban vagyok az NFA-val, mint Szabó Rebeka képviselő asszony. Tehát ezért nem kellett, hogy az egész hozzászólását értékeljem, pusztán a bűncselekmény szóra utaltam.

Biztos sok mindenben igaza van, én nem tudom, de még egyszer mondom, nem ez volt a dolgom. Ugyanakkor képviselő úrnak a családi gazdaság méretére való meghatározási igényét kifejezetten komolytalannak tartom ebben az összefüggésben. Egy gazdálkodó ilyen kérdést fel se tesz. 10-50 hektár közé teszi az optimális méretet. Én tudom, hogy mennyi ember kell ahhoz, hogy 10 hektár szőlőt megmetsszünk. Én tudom, hogy mennyi ember kell ahhoz, hogy egy új 2 hektáros szőlőtelepítés után mondjuk a szőlősorokat megkapáljuk, mert

nem tudunk még gyomirtózni benne. (*Varga Géza: Ágazatonként értettem.*) De azt utána mondta, képviselő úr, lehet, hogy hozzágondolta, de nem mondta. Ráadásul nem mindenki vegyes profilú mezőgazdasági üzemet működtet. Van, aki csak szántófölddel foglalkozik, van, aki szántófölddel és állattenyésztéssel, van, akinek vannak legelői is, van mondjuk szőlészete, stb. Tehát nem lehet ezt vegytisztán megállapítani, hogy mekkora az optimális méret.

Azt gondolom, hogy ha Magyarországon vannak olyan gazdák, akik 500 hektáron gazdálkodnak, és mondjuk ezt az 500 hektárt fel akarják emelni 700 hektárra, ezt szívük joga megtenni. Egyébként pedig vannak olyan pályázók, vagy voltak most is olyan pályázatok, ahol egy pályázó volt. Történetesen, ha olyan szituáció áll elő, hogy van egy 40 hektáros darab, amire egy 300 hektárt már művelő ember pályázik, és nincs rajta kívül más pályázó, akkor azért ne adják oda neki azt a 40 hektárt, mert már van 300 hektárja?

Ráadásul tessék megnézni, 10 hektár szántóföldből nem lehet megélni. Aki az ellenkezőjét állítja, az nem tudja, hogy mibe kerül ma Magyarországon működtetni valamit. 10 hektár szőlőből meg lehet élni. De nem lehet megélni 10 hektár szántóból. Ne akarjuk már, hogy Magyarországon a 2 és az 5 holdas gazdák világa jöjjön megint vissza, és ezt nem akarja a jelenlegi kormányzat sem. Meg kell kérdezni a gazdálkodókat, hogy mennyiből élnek meg, milyen gépeket tudnak működtetni. Én azt is tudom, hogy az én gazdaságom nem bír el egy drága traktort. Amikor én három éve traktort vettem, én nem véletlenül vettem MTZ-t, és a második traktorom pedig nem véletlenül egy használt japán traktor, és még sorolhatnám tovább.

Az én gazdaságom nem bírja azt el, hogy vegyek egy 4,5 milliós szőlővenyigebálázót, bármennyire is szükségem lenne rá, és még sorolhatnám. Aki gazdálkodik, az tud számolni, aki gazdálkodik, az tudja, hogy mit, mennyiből lehet működtetni, mire, mennyi pénz szükséges. Ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy Magyarországon egységesen ki lehetne mondani, hogy ekkora és ekkora gazdaságokra van szükség, ilyen és ilyen termékszerkezettel. Igenis, Magyarországon a kicsi, a közepes és a nagy harmonikus együttélésére van szükség, és nekem a körzetemben van olyan 1000 hektáros gazda, aki még 3000 hektárnyi kis gazdának, akinek 30-40 hektárja van, a terményét integrálja, a saját szárítójában szárítja a kukoricáját, szárítja a borsóját, és utána adja el tovább, és nem kér el tőle semmi mást, csak a szállítási költséget. Tehát ténylegesen segíti a 20-30 hektáros gazdálkodót. Ha csak 20-30 hektáros gazdálkodók lesznek, akkor nem lesz olyan, aki a kis gazdákat integrálja, így tessék értelmezni, amit mondok, és ebben az értelemben igenis, joga van az 500 hektáros gazdának is arra, hogy adott esetben növelje a termőterületét. Köszönöm.

Elnézést kérek, muszáj elmennem, úgyhogy majd elolvasom a jegyzőkönyvben a válaszokat.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ángyán képviselő úrnak adom meg a szót.

DR. ÁNGYÁN JÓZSEF (Fidesz): Egyrészt azt szeretném jelezni, hogy remélem, hogy a vidékstratégia hamarosan a parlament elé kerül, ahogy ez eredetileg tervezve volt, és ezeket a kérdéseket végigvitatjuk. A sok probléma épp abból származik, hogy nincs egy világos, a törvényhozás által pecséttel ellátott, törvényekben rögzített irány. Ez elkészült, ennek a társadalmi vitája lezajlott, a kormány előtt van, azt remélem, hogy hamarosan bekerül, és ezeket a vitákat valószínűleg ott kell lefolytatni. Meg kell hogy tegyünk, mert az előző kormányt mi azért bíráltuk, hogy nem hozta be az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programot a törvényhozás elé, egyszerűen nincs abban a helyzetben a jelenlegi kormány, hogy ne hozza be a parlament elé.

Azért mégis két-három mondatot, ha szabad, ehhez a vitához is hozzászólni, amiben a vidékstratégia világosan fogalmaz. Az a kérdés, hogy kinek a szemszögéből vizsgáljuk a

szüksős erőforrás-használatot. Szűkösek az erőforrások. Van 6,5 millió echte mezős terület, van még erdőgazdasági területünk is, ennek egy része állami tulajdonban van. Az a kérdés, hogy ez a föld, ami egyébként kiváló föld, sokkal jobb, mint Nyugat-Európában, hány embert tud eltartani, merthogy a munkanélküliség egy katasztrófa az egész társadalom számára. És azt akarjuk elérni, hogy minél több embert tudjon eltartani.

Ahol a családi gazdálkodási modell működik, Nyugat-Európa erről szól, és jól működik, ott szó nincs ezer hektárról. Másképp jön létre egyébként, ha ezer hektárról szó van, szövetkezés révén, úgy, hogy önálló, szuverén családok gazdálkodnak, és amikor a piaccal kapcsolatba kerülnek, akkor összefognak a beszerzésnél, az értékesítésnél, a feldolgozásnál, közösen építenek egy feldolgozót, stb. Csúsztatás, félrevezetés, ha a méretökönömiát a termelésben, az alapegységeknél akarjuk érvényesíteni. Ez így nem működik. Különösen nem, ha a közjó szempontjából is nézzük a dolgot, tehát hogy tudniillik mennyi embert tart el ez a föld, mert ez itt a fontos kérdés. Azt mondjuk, hogy egymillió embert akarunk újra munkához juttatni, ebben a mezőgazdaságnak fontos szerepet szánunk, rt-ken keresztül nem lehet megcsinálni.

Azért nem lehet megcsinálni, kedves államtitkár úr (*Gőgös Zoltán: Ott dolgozik a legtöbb, Jóska, ott dolgozik a legtöbb!*), mert a tőkebefektető társaságnak mások a motívumai, mint egy családnak; mert a tőkebefektető társaságnak mások a motívumai, és jogosan jár el úgy, hogy, kérem, a profitot maximalizálni akarom, ezért csökkentem a drága munkaerőt (*Gőgös Zoltán közbeszól.*), így fogalmazódik meg a dolog. A végén majd a traktor, az az ezer lóerős traktor száz méter széles munkaszélességgel (*Gőgös Zoltán közbeszól.*) megy az egész Alföldön végig, aztán nagyon hatékony lesz (*Varga Géza: GPS-szel!*), de sehol senki nem lesz (*Varga Géza: GPS-szel irányítva!*), GPS-szel vezérelve. (*Gőgös Zoltán közbeszól.*) Tehát lehet egy ilyet csinálni, csak akkor mi lesz azokkal az emberekkel, akik ma még ott vannak, illetve hogy a fenében fogunk oda embereket behozni.

Ami az ágazatokat illeti hadd mondjam el - alapszámok, amiket tanultunk az egyetemen -, hogy a kertészetben úgy szoktuk számolni, hogy egy hektár egy embernek ad munkát, átlagosan. Nem azt mondom, egy intenzív kertészetnél még ennyi sem kell, meg a szántóföldi kertészetnél lehet, hogy ez egy kicsit más, de ezzel lehet számolni. Kérem, amit itt mondasz - már bocsánat a tegezésért! (*Gőgös Zoltán: Semmi baj!*) -, hogy tudniillik itt mindenki gabonát akar termelni nagy tömegben, az egyszerű, az tudod, hogy mennyi? A bioetanolnál kiszámoltuk: ahhoz, hogy egy embernek munkát adj a bioetanol-előállításban, a monokultúrás kukoricatermesztést és az etanolgyártást is belevéve, kérem szépen, 174 hektár kell ahhoz, hogy egy embernek munkát adj. (*Gőgös Zoltán: Ez így van!*) Akkor mit akarunk? (*Gőgös Zoltán: Én nem ezt akarom, csak ebbe az irányba megyünk.*) Ezek azok az alapkérdések, amelyeket nem beszél ki a társadalom, a közjó szempontjából kell értékelni ezeket a kérdéseket, és ez a kormány elhatározta - nagy örömmre, én erre vállalkoztam egyébként -, hogy a közjó szempontjából fogjuk az erőforrásainkat használni, mert az államnak az a dolga, hogy a közjót szolgálja, és nem tőkebefektető társaságok érdekeit, azt intézzék el ők a piacon! Úgy látom, az Európai Unióban és a támogatásoknál elindul ez, még hogyha időnként Magyarországon tiltakozást hallok is a caping miatt, hogy az ezerhektárosnak mi a fenének ugyanakkora támogatást adni, mint az 50 hektárosnak. (*Gőgös Zoltán: De így is megkapja, Jóska!*) Mert az közpénz, nem arra kell elkölteni. (*Gőgös Zoltán: Megkapja, a bér után!*)

Én tehát azt gondolom, hogy ezeket az ügyeket muszáj behozni a parlament elé, és azt remélem, hogy a saját kormányom ezt hamarosan megteszi. Talán ma van kormányülésen második olvasatban a vidékstratégia, és abban reménykedem, hogy rövidesen bejön a parlament elé, és abban is reménykedem, hogy törvényi kereteket is adunk a dolognak, vagyis a '97-es agrárgazdaságról szóló törvényt a megváltozott viszonyoknak és irányoknak megfelelően egy vidékstratégiai kerettörvény formájában még az idén elfogadja a kormány.

Ez volt a februári kormány-előterjesztésben, ezek szerepeltek benne, és azt remélem, hogy a saját kormányom ezt az irányt fogja képviselni, mert mindannyiunknak ez a közös érdeke. A nyilvánosság is ezt kívánja, meg a politikai kultúra is azt kívánja, hogy ezeket a kérdéseket nyílt színen vitassuk meg, és döntsük el együtt, hogy merre megyünk. *(Gőgös Zoltán: Ez így van!)* Én azt szoktam mondani - még egy mondatot ha szabad hozzátennem -, hogy a fórumokon tessenek szíves kiállni, és egymást meggyőzni. Ne engem győzzenek meg, hanem jöjjenek oda, és mondják el azoknak, hogy miért jobb a tízezer hektáros gazdaság, akik meg egyébként másképp gondolják, mint a családi gazdálkodási modell, kombinálva - hozzáteszem még egyszer, nyomatékosan - a szövetkezéssel mint európai alapmodellel meg magyar történelmi modellel is. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Azt gondolom, hogy bár a birtokpolitikai irányelvek meg a vidékstratégia egy nagyon izgalmas kérdés, de semmiképpen sem szeretném, ha ebben egy újabb kört nyitnánk ki. De fontos, hogy egyszer ezt is végigbeszéljük, mert lehet, hogy kiderülne, hogy nem is gondolunk mindenben olyan mást, mint amit feltételezünk egymásról. *(Gőgös Zoltán: Így van!)*

Mielőtt megadom a lehetőséget a válaszadásra csak két nagyon rövid kérdést szeretnék hozzátenni. Volt erről szó érintőlegesen, és én csak szeretném ezeket a kérdéseket egy kicsit pontosítva feltenni. Először is arról lehet-e legalább valamilyen tájékoztató jellegű információt kapni, hogy ezek a birtokpolitikai irányelvek mondjuk nagyjából hány százalékát adták ki a bírálati szempontoknak? Másrészt pedig a korábbi kormányzati kommunikációból úgy tudjuk, hogy ezen a 65 ezer hektáron felül nagyjából még egy olyan 200 ezer hektár van, amit úgymond talált az állam, tehát ami eddig nem volt hasznosításban, és hasznosításba szeretnék vonni. Ez az október 15-ei határidő, amit megcéloztak arra, hogy az új pályázatokat kiírják, és szerződéseket kössenek, csak a 65 ezer hektárból megmaradt területre vonatkozik, vagy erre a 200 ezerre is? Ha nem, akkor arra vannak-e egyéb tervek? Köszönöm szépen.

Akkor először Sebestyén Róbert elnök úrnak adom meg a szót.

Válaszok, reflexiók

Dr. Sebestyén Róbert (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet)

DR. SEBESTYÉN RÓBERT (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet): Köszönöm a szót. Hadd kezdjem mindjárt a végéről! Az egyik az, hogy a 65 ezer hektár fölött fellelt területet gyakorlatilag a Nemzeti Földalapról szóló törvényben a Földalapra vonatkozó definíció és az ingatlan-nyilvántartás összevetéséből tudtuk felmérni, tehát ez az, amit az elnök úr kormányzati kommunikációként jelölt. Ezen területek jogi helyzetének a felmérése folyamatban van, tehát akkor tudjuk csak bevonni a pályáztatási rendszerbe, amikor jogilag is tiszta, rendezett képet tudunk kialakítani. Hozzáteszem, hogy első ránézésre ennek a területnek is hasonló az összetétele egyébként, mint a Földalapba tartozó területek összességének, tehát ennek egy hányada biztosan nem kerül pályáztatásra, hiszen ahol erdőterületről van szó, ott külön, speciális szabályok vonatkoznak az erdővel kapcsolatos vagyongazdálkodási szerződés megkötésére.

Ami az október 15-ét illeti ebben a vonatkozásban, az pedig az, hogy ez az október 15-e az előbb elmondottak alapján a 65 ezer hektárra vonatkozik, és miután ennek a területnek gyakorlatilag a fele már meghirdetésre került, minden reményünk megvan arra, hogy ezt a célt most már teljesíteni tudjuk, hiszen az adott feltételek, a mindenkori adott feltételrendszerek szerint most már tudunk pályáztatni, tehát a kapacitásokat kialakítottuk, az eljárásrendeket kialakítottuk.

Legyen szabad a továbbiakban Varga Géza képviselő úr felvetésére reagálni, hogy üzemméretileg mi a kicsi, a nagy, a közepes gazdálkodás! Azt hiszem, talán pont az államtitkár úr tudja alátámasztani, hogy a Nemzeti Földalapkezelő Szervezetnek az eszközrendszeréből a feladatok ellátásához két jelentős jogszabály hiányzik: az egyik az üzemszabályozási törvény, a másik pedig a birtokrendezési törvény. Véleményem szerint a magyarországi kialakult vagy meglévő termőhelyi viszonyok és a gazdálkodási viszonyok - most ennek a természeti erőforrás oldalát értem ez alatt - alapján ennek a törvénynek kell kimondania azt, hogy milyen gazdálkodási formákat ismer el hivatalosan az állam, hogy az adott gazdálkodási formákhoz adott termékszerkezet mellett milyen fő gazdálkodási méretek között adja meg a mozgáslehetőséget, és ezekhez tudják hozzárendelni akkor más egyéb jogszabályok vagy más egyéb kapcsolódó szabályozások azokat a preferenciákat, amelyek kellenek. Én is úgy érzem, hogy a Földalapkezelő Szervezet nincs abban a helyzetben, és nem is tud ilyet felvállalni, hogy kimondja, mi az a kicsi, a nagy és a közepes.

Ebben a kérdésben visszatérnék a pályázati feltételrendszerhez, és szeretnék két dolgot máris tisztába tenni, mert úgy érzem, hogy e tekintetben még a mai napig is félreértés van, bárhogyan is próbáljuk ezt kommunikálni mind a Vidékfejlesztési Minisztérium, mind az NFA részéről. Az egyik az, hogy amikor kimondtam a 300 hektárt és a 6 ezer aranykoronát, azzal nem azt mondtam ki, hogy egy személy esetében - az államtitkár úr érdekcsoportot mondott - csak ennyi kerülhet megnyerésre. Én azt mondtam, hogy egy pályázat tárgyát képező birtoktest nem lehet több, mint 300 hektár vagy 6 ezer aranykorona, és akár vitatkozunk az átlagokon, akár nem vitatkozunk, mutasson nekem bárki olyan meghirdetett pályázatot, ahol csak a 300 hektár közelében van egy pályázat keretében meghirdetett birtoktest! *(Dr. Ángyán József: Hányat kaphat akkor egy ember?)* Korlátozás jogszabály alapján nincsen - mindjárt kitérek erre is. A 262/2010-es kormányrendelet tételesen felsorolja azt a személyi kört, amely pályázatot nyújthat be. Ebben benne van az őstermelőtől kezdve egészen fölfelé, a bármilyen gazdasági formában működő gazdasági társaságig minden, nem zárható ki. Ugyanakkor a jogszabály alapján nem zárható ki senki sem abból, hogyha egy pályázatot beadott, vagy egy pályázatot megnyert, további pályázatokon induljon.

Ezzel kapcsolatban még egy dolgot el kell mondanom, ez az 1200 hektár kérdése. A pályázati felhívás nem azt mondja, hogy 1200 hektárt pályáztatunk, hanem azt mondja ki, hogy egy ott rögzített összesámítási szabály szerint az adott érdekkörbe tartozó terület nem haladhatja meg az 1200 hektárt. Erről határozott a kormány.

Meg lehet nézni a közzétett pályázati igényléseket, illetve adott esetben többször említésre került, hogy konkrét területeken, megyékben, településeken az ott élő gazdák is figyelemmel kísérik a dolgokat. Kellene mutatni egy olyat, ahol ez az 1200 hektár az adott összesámítási szabályok szerint nem volt betartva.

Szeretném még azt hozzátenni, hogy miután a pályázónak erről büntetőjogi felelőssége mellett nyilatkoznia kell, tehát maga a pályázat több nyilatkozattal indul, hogy milyen minőségben pályázik, ezen összesámítás szerint korlátozás alatt áll-e, ezeket neki mind le kell nyilatkozni, és ezt mi le is fogjuk ellenőrizni. *(Dr. Ángyán József: Hogyan? Honnan tudod, hogy Borsodban mennyi van? Van-e olyan rendszer, ami összesíti országosan?)*

A földhasználati nyilvántartáshoz van hozzáférése a földalapkezelő szervezetnek, erre tud támaszkodni, illetve arra tud támaszkodni, hogy amennyiben kétségei vannak, akkor a szerződés felmondásával élni tud. Ha megtévesztette a pályáztatás során a pályázat kiíróját, akkor kizárta magát a további földhasználatból... *(Dr. Ángyán József közbeszól.)*

ELNÖK: Jegyzőkönyv készül, a mikrofont használjuk. Ha elnök úr megengedi, akkor képviselő úrnak megadnám a szót.

DR. ÁNGYÁN JÓZSEF (Fidesz): Igen, nagyszerű, büntetőjogi felelőssége tudatában nyilatkoznia kell, hogy nem haladja meg az összeszámítás szabályai szerint az 1200 hektárt. Ugyanakkor, aki közvagyonot ad birtokba vagy használatra, annak bizony, tudnia kell ellenőrizni azt, hogy ez megfelel-e a valóságnak. Erre kérdeztem rá, hogy van-e olyan országos adatbázisunk, ami a tulajdonát, a különböző módon bérelt földjeit és az államtól bérelt földjeit együttesen ki tudja mutatni egy adott személynek, aki adott esetben elnyerte a pályázatot, és úgy nyilatkozott, hogy neki nincs több. Ez a kérdés.

DR. SEBESTYÉN RÓBERT (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet): A kérdésre a válaszom az, miután közhiteles nyilvántartásra kell támaszkodnunk, földhasználati nyilvántartásra, amit mindenkinek kötelessége, hogy bejelentsen, a földhasználatát, ez is jogszabályi kötelezettsége, a másik pedig az, hogy egyébként a földhasználatban kapcsolatban egyéb támogatások, területalapú támogatást, másféle támogatásokat is ma már az MVH is csak a bejegyzett földhasználat alapján ad meg. Tehát megvannak ezek a beszerzési lehetőségek.

Még egyszer mondom: az 1200 hektár fontos, és ez benne van a nyilvános pályázati felhívásban is, nemcsak a pályázati kiírásban, hogy hogyan kell érteni az 1200 hektárt.

Bár már nincs itt L. Simon László képviselő úr, azért a választ mindenképpen szeretném megadni. Az állattenyésztés helyettesítése kertészeti kultúrákkal. Két dolgot mondanék itt el.

Az eddigi pályázati fordulóban a Nemzeti Földalap tartózkodott attól, hogy ültetvényterületeket pályáztasson, tekintettel arra, hogy az ültetvényterületek tekintetében nagyon, a piacon még nem rendezettek azok a kérdések, hogy az ültetvényt ki telepítette, kinek van rajta követelése. Ahogy ezeket a kérdéseket rendezni tudjuk, természetesen ültetvényterületeket is fogunk meghirdetni. Tehát ez az egyik dolog.

A másik pedig az, hogy ott, ahol valaki a gazdálkodási tervében kertészeti kultúrát, ültetvénykultúrát jelenített meg, és egyébként az ismérvek szerint ott vannak a hozzárendelhető pontszámok, abban az esetben nem kérjük természetesen az állattenyésztési kötelelem betartását, illetve nem kötelezzük arra, hogy állattenyésztési tevékenységet végezzen, hiszen lehetséges, hogy egy viszonylag kisebb területű fóliás zöldségtermesztésnél egy erre szakosodott és erre beállt vállalkozónál azt hiszem, hogy balgaság lenne. Viszont ennek fejében ő mit tud tenni? A munkaigényes kultúra esetében akkor legalább több embert fog foglalkoztatni, és a foglalkoztatás tekintetében megint csak benne a pályázati értékelési rendszerben az, hogy a foglalkoztatás tekintetében milyen előnyök keletkezhetnek.

Még egy harmadik vetülete is van ennek a dolognak. Tegyük fel, hogy létrejött a haszonbérleti szerződés mondjuk a pályázat megnyerése során. Amennyiben a pályázó, illetve most már a haszonbérlet jó felfogott gazdasági érdeke és most nem az egyoldalú előnyszerzés, hanem a normális gazdálkodási érdeke okán azt mondja, hogy a megnyert terület adott részén művelési ágat kíván változtatni és ültetvényt kíván telepíteni, erre mind a termőföldről szóló törvény, mind a Nemzeti Földalapról szóló törvény, mind pedig más kapcsolódó jogszabályok lehetőséget adnak. A szerződés a Ptk. keretein belül kötött.

Tehát ez nem azt jelenti, hogy akkor fel lehet borítani a pályázatban vállaltakat, de nem zárható ki ez, hiszen azért az élet nem olyan, hogy na, most akkor tessék 2 hektáron egy nagy állategységet tűzön-vízen keresztülvinni. Ha a termőhelyi viszonyok közepette olyan gazdasági döntést hoz, hogy ültetvényt kíván telepíteni, akkor természetesen megvizsgálva a kérdés megalapozottságát és mind a termőhelyi, mind a gazdasági megalapozottságát, akkor a szerződésmódosításnak lehet helye. De akkor viszont a gazdálkodási tervet módosítani kell, és a haszonbérleti szerződésen is módosítani kell.

A másik kérdése a képviselő úrnak az volt, hogy mit tesz az NFA a meg nem fizetett haszonbérleti díjakkal, illetve kintlévőségekkel. A következő szeretném ezzel kapcsolatban elmondani.

Akkor, amikor én ezt a posztot elvállaltam, külön felhívtam a figyelmét a kinevezőnek, a kinevezési jog gyakorlójának, hogy egyértelműen vissza kell menni a pénzügyi elévülés öt éves határidejéig minden egyes földhasználó esetében. Ezt a munkát el is kezdtük, és most már több mint 2000 szerződő felünknek öt évre visszamenőlegesen bekértük a következő pénzügyi adatait: a korábbi tulajdonosi jog gyakorlójától mikor, milyen összegű haszonbérleti díj számlát, illetve földhasználathoz kapcsolódó díjfizetési számlát kapott. Emellett mikor, milyen összegben kapott díjmérséklést, aki ismeri a Ptk.-t és a termőföldről szóló törvényt, az tudja azt, hogy természeti csapás esetén a felek között ez a lehetőség fennáll. A kettő együtteseként az adott időszakban mennyi az a haszonbérleti díj vagy földhasználati díj, amit meg kellett fizetnie, és ezzel szemben tételesen mutassa be, tehát bankbizonylatokkal alátámasztva, hogy mikor, milyen pénzügyi teljesítést teljesített.

Miután ez több ezres tétel, ezeknek a feldolgozását pénzügyi tanácsadó cégen keresztül, tehát aki a számlázási folyamatokat, a pénzügyi szabályokat tételesen ismeri, fel fogjuk dolgoztatni, és ott, ahol a következőket látjuk, hogy szerződés volt, de nem ment ki számla, a számlát mi pótlólag ki tudjuk állítani, ott, ahol számla volt, de nem fizettek, azt be fogjuk hajtani. Végrehajtás, adott esetben, ha gazdasági társaság, jogi személy, felszámolás, idáig is el fogunk menni.

Ugyanígy járunk el azokkal a gazdálkodó szervezetekkel szemben is, akik például végelszámolást saját döntésből meghozták, és látjuk, figyeljük a céginformációs rendszereket, vagy adott esetben felszámolási eljárást kezdeményeztek velük szemben, ott máris a haszonbérleti szerződéseket felmondjuk.

Az NFA-törvényben benne van az a kitétel, hogy akik ilyen jogi helyzetben vannak, azokkal szemben az NFA ezt a lépést megteheti. Tehát ez meg fog történni. Ugyanakkor bírjuk most már az MNV Zrt. által átadott korábbi időszakok teljes számlaállományát. Ezt az NFA feldolgozta, ennek alapján néhány esetben megállapított olyan tétel, hogy vagy számla nem ment ki vagy nem fizette meg, ezeket a folyamatokat elindítottuk. Illetve számos esetben a szerződésben foglalt nulla díj okán is lépéseket tett az NFA.

Tehát egy a lényeg, hogy részünkről a kintlévőségek behajtása egy egyértelmű akarat, és ez ügyben már léptünk is.

Nagyon gyorsan megemlíteném még a legfontosabbakat, ha megengedik.

A konkrét esetek, amelyeket felhoztak. Nekem az a kérdésem, hogy az összes olyan konkrét esetet a tekintetben minősítse mindenki a maga tisztéből, hogy nézze meg az adott pályázathoz kapcsolódó pályázati felhívást. Ha a pályázati felhívásban és feltételrendszerben megállt az a terület, és megállt a vonatkozó jogszabályok szerint az, hogy nem zárható ki valaki azért, mert egyszer már indult pályázaton, vagy nyert pályázatot, akkor kérem, hogy ennek a tükrében még egyszer mindenki nézze át azokat a konkrét eseteket, amelyeket itt felhozott a mai meghallgatáson. Teszem és kérem ezt azért, mert bár én magam is tudom, hogy a föld önmagában nemcsak gazdasági kérdés, hanem bizony érzelmi kérdés is. Csak hogy egyértelmű legyen: én 1981 óta nyakig vagyok a mezőgazdaságban, tehát tudom azt, hogy mi az, tudom kicsiben is, nagyban is meg közepeken is, és azt is tudom, hogy külföldön mi megy, mert külföldön is dolgoztam. Én tehát úgy ítélem meg, hogy adott esetben - talán úgy fogalmaznék, hogy: - a túlzott vagy túlzó érzelmi megközelítések mellett azért szenteljünk időt arra is, hogy amikor minősítünk valamit, akkor nézzük meg, milyen pályázati feltételrendszert alkottak meg, amely az NFA-ra nézve kötelező. Ennek tükrében kérem...
(Dr. Ángyán József: *Lenne egy közbevetőleges pontosító kérdésem. - Gőgös Zoltán közbeszól.*)

ELNÖK: Képviselőtársaim, kérném, hogy kérjenek szót, hogy a jegyzőkönyvben rögzíteni tudjuk. Elnök úr, megenged egy közbevetett kérdést?

DR. SEBESTYÉN RÓBERT (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet): Természetesen.

ELNÖK: Ángyán képviselő úr!

DR. ÁNGYÁN JÓZSEF (Fidesz): Nagyon köszönöm, hogy az elnök úr mondja, hogy a pályázati feltételek szempontjából minősítsük a nyerteseket. Ezt akkor lehet megtenni, ha a nem nyerteseket is látjuk. *(Gőgös Zoltán: Ez így van!)* Tehát tessék szíves lenni akkor ideadni az egy blokkra benyújtott pályázatokat, a pontozást, hogy ki mennyi pontot kapott, és akkor szakmailag eldönthető, hogy aki nyert, az valóban nyert. Nem két itt mást senki, csak azt, hogy ez nyilvános legyen, hogy lássuk, hogy aki nyert, az miért nyert, és hogy ennek van-e szakmai relevanciája - vagy pedig másról szól a történet. Erről van szó. Tehát azt kérném akkor viszont, hogyha felajánlotta, hogy így kifogást emelhetünk, hogy akkor kérjük a kifogást emelt pályázatok esetében a nem nyertes pályázatokat és azok bírálatát is. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. *(Jelzésre:)* Gőgös képviselő úr!

GŐGÖS ZOLTÁN (MSZP): Ez nekem is elég, mert akkor majd kiderül, hogy hogyan zártuk körbe a telepet, hogy mi volt az a szeniális ajánlata egy 19 éves fiatalembernek, amivel le lehet nullázni egy kft.-t és tíz családot. Erre azért nagyon kíváncsi lennék, hogy mit ajánlott ő többet, mint mondjuk az, aki ott van. És a helyi gazdálkodók közül senki nem pályázott rá, pont azért, mert tudták, hogy vége van, hogyha ezt valaki megcsinálja. Egyébként az elnök úrnál ott van ez a levél ezzel a térképpel együtt.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Még akkor Szabó Rebekának adok szót.

SZABÓ REBEKA (LMP): Csak muszáj jeleznem, hogy egyetértek az előttem szóló képviselőkkel, és ne haragudjanak, de amíg ezek a bírálati szempontok a nyertesek és a vesztesek esetében nem nyilvánosak, és amíg azok a gazdálkodók, akik nem nyertek, nem tudják, hogy miért nem nyertek, addig minden, amit ennek a témájában mondanak, tulajdonképpen egyfajta ködösítésnek is nevezhető. Köszönöm. *(Gőgös Zoltán: Ez így van!)*

ELNÖK: Köszönöm. Elnök úr, parancsoljon!

DR. SEBESTYÉN RÓBERT (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet): Az előző felvetésem egyébként arra vonatkozott, hogy miután igen vehemensen voltak az észrevételek megfogalmazva - és még egyszer megismétlem -, nézzék meg a nyilvános pályázati feltételeket. *(Gőgös Zoltán: Abban nincs semmi, az semmire nem jó!)* Nem adható be... *(Dr. Ángyán József közbeszól.)* Pályázatot nem adhatott be olyan pályázó, aki nem tett eleget a feltételeknek. *(Gőgös Zoltán: De erre pályáztak, csak nem nyertek. - Közbeszólások. - Dr. Ángyán József: Mitől jobb az egyik, mint a másik?)* A gazdálkodási terv meg egyébként standard, tehát az benne van a pályázati kiírásban. Mindenkinek ugyanazt a sillabuszt kell végigcsinálnia, ugyanazt a sillabuszt kell kitöltenie. *(Gőgös Zoltán közbeszól.)*

ELNÖK: Szabó Csaba miniszteri biztos úrnak adom meg a szót.

DR. SZABÓ CSABA (Vidékfejlesztési Minisztérium): Köszönöm szépen. Próbálom kicsit hűteni a kedélyeket. A Gógös képviselő úr által felvetett probléma nem egyedi, tehát ismerjük azt a helyzetet, hogy vannak olyan állattenyésztő gazdaságok, amelyeknek lejár a szerződése, egy bizonyos földhasználati szerződése, és amennyiben ehhez a földhöz nem jutnak hozzá, akkor nehéz helyzetbe kerülnek. Ennek a kérdésnek két oldala van. Az egyik az, hogy aki állami földet bérel, vagy bármilyen földet bérel, vagy bármit bérel, annak számolnia kell azzal, hogy az a szerződés egyszer lejár, aztán nem biztos, hogy ő kapja meg még egyszer. *(Gógös Zoltán: Ez igaz!)* Ez az egyik oldal. A másik oldala viszont az a kormányzati szándék, hogy az állattenyésztést támogatni, fejleszteni akarjuk, és ez egy olyan probléma, ami menet közben nagy erővel ütötte fel a fejét, és törte át a gondolkodásunkat, mert jönnek a jelzések, jönnek a levelek, nem csak ez, másoktól is, már olyanok is jeleznek, akiknek még nem járt le a szerződésük, de majd le fog, hogy esetleg velük probléma lehet. Ezért ezt a miniszter úrnak is jelezve arra az elhatározásra jutottunk, hogy az ilyen jellegű gazdasági társaságokat, gazdálkodókat összegyűjtjük, kielemezzük a gazdálkodásukat, hogy mi a problémájuk, és indítani fogunk - ezt nyugodtan bejelenthetem, mert erről döntés van - egy olyan következő programot, amit szintén a Nemzeti Földalap fog lefolytatni, amellyel ellátjuk földterülettel az állattartó gazdaságokat és telepeket. Biztos vagyok benne, hogy ez mindenhol megoldás lehet, vagy hogy megoldást fogunk találni arra, hogy az állattenyésztő gazdaság ne szenvedjen hiányt, bár hangsúlyozni szeretném, hogy az egy kockázati tényező, hogy egy állattartónak vagy bárkinek lejárhat a szerződése, és ma már nincsen elő-haszonbérleti jog a jogszabályok megváltoztatása értelmében.

A másik dolog, amit mindenképpen szeretnék elmondani, hogy ha valaki ezt a hasonlatomat cinikusnak értékelte, nem annak szántam, de azt is hozzátennem - kár, hogy Varga Géza elment -, hogy ha valaki valamit félre akar érteni, akkor azt félre is fogja érteni. Nem arról beszéltem, hogy itt a pályázókat akárki minősítené, hanem arról a hangulatról, ami a sajtóban arról szólna, hogy nem beszélünk senki másról, csak a vesztesekről. Egy ilyen pályázati folyamatban természetesen mind a 28 pályázó vagy mind az öt, aki esetleg részt vett egyes pályázatokban, önmagában alkalmas lehetne arra, hogy szerződést kössön az NFA-val, megfelel a feltételeknek, mert egyébként nem is lenne ott, be sem tudná adni a pályázatát, hogyha ezeknek a feltételeknek nem felelne meg. *(Szabó Rebeka közbeszól.)* Viszont van egy pontozási rendszer... *(Szabó Rebeka közbeszól.)* Szabó Rebeka képviselő asszonynak javasolnám, hogy váltson ki egy ilyen pályázati csomagot, mert a pályázati csomagban benne van. Az NFA honlapján nincs fenn, de a pályázati csomagnak része. Minden gazdálkodó... *(Szabó Rebeka: Elhiszem, csak akkor miért nincs itt?)* Elnök úr, akkor adja meg a szót Szabó Rebekának, jó? *(Szabó Rebeka: Nem, nem kérek szót, meghallgatom.)* De akkor tessék szíves lenni végighallgatni, amit szeretnék elmondani, mert zavar a közbeszólása. Tehát minden pályázati csomagban benne van a pontozási rendszer, a pontszámok, hogy miért mit lehet kapni, és ezt mindenki, aki kiveszi a pályázati csomagot, tudja. Aki nem veszi ki, az nem tudja, de annak nem is feltétlenül kell tudnia. Valóban nincs rajta az NFA honlapján, ez igaz, mert a pályázati kiírás van rajta, a pontozási rendszer a pályázati csomag része.

Én azt gondolom, még az is lehet, hogy olyan kényelmes vagy szimpatikus lenne, ha most én itt ilyen köldöknézéssel azt mondanám, hogy bizony hibáztunk itt-ott. Nem. Én ki merem jelenteni itt, hogy minden egyes elnyert pályázat megfelel a pályázati feltételeknek, a birtokpolitikai irányelveknek. Ha valaki 250 hektár földet nyer, az szemmel láthatóan kevesebb, mint 1200 hektár. *(Közbeszólások.)* Tehát ezek a feltételeknek megfelelnek. Nyilvánvalóan megfeleltek volna a jelenlévők is, egész biztosan jó pályázatot írtak, csak valószínűleg volt egy jobb vagy több jobb.

A pályázati csomagokat független ügyvédi iroda bontja, az értékelést egy több fős bizottság végzi, a pontozás a beadott anyagok alapján történik. Nem tudunk ettől - hogy mondjam? - átláthatóbb vagy tisztább pályázati folyamatot lefolytatni. Abba viszont nem

fogunk belemenni, az biztos, mint valamikor az egyetemen a zh-kon, hogy most akkor vitatkozunk, hogy erre még lehetett volna adni egy pontot, amarra meg nem, vagy hogy még úgy sincs meg a 2-es, ha még ráírok két pontot, ezt nem, erre az NFA-nak se kapacitása, se kötelezettsége, se szándéka nincsen.

GÖGÖS ZOLTÁN (MSZP): Akkor arról hadd halljunk még valamit, hogy akkor nekiállhatnak-e, vagy mi lesz a...?

DR. SZABÓ CSABA (Vidékfejlesztési Minisztérium): Igen, azt majd az elnök úr mindjárt elmondja, ha visszakapja a szót.

GÖGÖS ZOLTÁN (MSZP): Hogy valamit tudjunk erről hivatalosan is! Ezt hivatalosnak tekintjük, csak mi lesz a formája?

DR. SZABÓ CSABA (Vidékfejlesztési Minisztérium): Az üzemszabályozásról csak annyit, hogy nagyon sokat beszélünk, vitatkoztunk erről a gazdasági hatékonyság és a társadalmi hatékonyság témakörében, hogy mi az igazán hatékony: az a hatékony, ha most valaki - ahogy elhangzott - az ezer lóerős traktorral megművel 10 ezer hektár földet, közben a faluban élő emberek meg az utcán tekeregnek. Ezt én nagyon sok helyen elmondtam, nem is akarok belemenni, az én elképzelésem teljesen nyilvánvaló erről. Egy számot azért hadd mondjak! 2004-ben 208 ezer földalapú támogatást igényeltek, 2010-ben meg 178 ezret.

Tehát eltűnt egy csomó vállalkozás a palettáról. Nekünk az a feltett szándékunk, és ez a minisztérium terveiben, a programjaiban, mindenhol szerepel, hogy visszahozzuk azokat a vállalkozásokat a vidéki életbe, a vidéki élet megtartó erejét tudjuk növelni azoknak a vállalkozásoknak az újraszervezésével, újraindításával, olyan lehetőségekkel, hogy vállalkozások induljanak, amelyek vidéken munkahelyeket tudnak teremteni. Ennek az egész programnak ez egy nagyon fontos része, mindazonáltal ez a földmennyiség csak egy segítséget tud adni azoknak a vállalkozásoknak, akik már jelenleg is működnek. Vagy indulhatnak esetleg új vállalkozások is, én nem tartom azt ördögtől valónak, ha valaki most kezd el gazdálkodni, és vállalja azokat a feltételeket, amelyeket egyébként a pályázati kiírásban megfogalmazunk, vagy a kormányzati szándékkal egybecsengenek.

Tehát én most is azt mondom, hogy minden döntésünkért vállaljuk a felelősséget és nincsen olyan döntés, amely ne felelne meg azoknak az elveknek, amelyeket akár a kormány, akár a minisztérium lefektetett ezeknek a pályázatoknak a céljai között. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Elnök úrnak még megadnám a szót.

DR. SEBESTYÉN RÓBERT (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet): Valóban Gógös képviselő úrnak az egyik kérdését kihagytam, nem volt szándékos. A 2012. évre itt van a tavasz, a Birtokpolitikai Tanács elé vittük ezt a témát. Mint említettem, a megbízási szerződéssel kapcsolatban azért volt egy polémia, a tekintetben, hogy ugyanarra a területre a következő évre köthető-e megbízási szerződés. A 18. § akként fogalmaz az NFA-törvényben, hogy egy évnél hosszabb időre sem hosszabbítható meg vagy újítható meg a szerződés.

Mi azt mondtuk, hogy miután 2011. október 31-ével a szerződések lejártak, ezért nem minősíthetők ezek a szerződések az ideai szerződések meghosszabbításának. Természetesen azt meg fogjuk nézni, hogy a tavalyi szerződéseknek mik voltak a tanulságai.

A BPT-döntést követően már módosítottuk azt az eljárásrendünket, ami a 2012. évre vonatkozik, és a területi irodáink megkapták azt, hogy azokat a nyilatkozatokat kérjék be a volt megbízottaktól, akik betartották a megbízást, és megfizették a megbízási díjat, hogy hajlandók-e erre az évre is bevállalni.

Egy dolgot szeretnék hozzátenni. Annak ellenére, hogy a birtokpolitikai irányelvek vonatkozásában a megbízás nem tartozik annak hatálya alá, hiszen a törvény egyértelműen megmondja azt a négy hasznosítási formát, amihez hozzárendeli az irányelveket, ahogy tavaly is megpróbáltuk, hogy érvényesítsük a birtokpolitikai irányelveket, elsősorban a kicsi, közepes, most nem akarok belemenni a polémiába, hogy mi kicsi, mi közepes, de akkor inkább úgy fogalmazok, hogy egyéni gazdasági vállalkozó és családi gazdálkodó, hogy elsősorban ebbe az irányba próbáljuk idén is tolni a dolgot.

Ott, ahol elszámolási problémák miatt, mezei leltár elszámolási problémák miatt tavaly nem tudtunk ilyen lépéseket megtenni, így ez a folyamat megszakadt, ott viszont már idén meg fogjuk tenni. Külön kiemeltük ezeket a területeket a döntéshozatalhoz, és azok a gazdálkodók vagy gazdák, akik tavaly is vállalták volna az adott terület megbízással történő megművelését, akkor nem jutottak hozzá, mert nem jött létre egyezség a mezei leltárban, azoknál ők az elsők, akiknek most felajánljuk ezeket a területeket, illetve akik egyébként is rajta voltak és megfizették a díjakat, és nem volt velük probléma, és megfelelnek az irányelveknek, azok előnyben részesülnek.

Ezt azért mondom tendencia jelleggel, mert itt megint tűzoltásról van szó, és szeretnék ennek kapcsán választ adni Szabó Rebeka képviselő asszonynak is arra a felvetésére, ami arra vonatkozott, hogy miért csak a fele van még meghirdetve a 65 ezer hektárnak. Ennek nagyon egyszerű az oka. Ha végignézzük, menjünk vissza a rendszerváltásig. Gyakorlatilag soha nem volt olyan helyzetben a magyar állam, hogy egyszerre, ekkora terület hasznosításáról kell gondoskodnia. Ezt a 65 ezer hektárt úgy, ahogy volt, egy az egyben kapta meg a jelenlegi Nemzeti Földalapkezelő Szervezet, ki kellett alakítani a szervezetét, végig kellett menni azokon az egyeztetéseken, amelyek a feltételrendszert, a pontozási rendszert jelentették. Ha megengedi az államtitkár úr, megint csak utalok rá, hiszen ennek a folyamatnak részese volt, hogy milyen különböző meglátások, észrevételek jöttek, és hónapokon keresztül ment ennek az előkészítése. Ennek okán nem lehet azt mondani, hogy egy ilyen szervezet egy nap alatt 65 ezer hektárnak a haszonbérleti pályázatait ki tudja írni. Ez egy folyamatos munka. Ezt mi mindig is így minősítettük, és ekként is tettük.

Tehát az, hogy idáig eljutottunk a 34 ezer hektárig, és mint az NFA elnökének, az a véleményem, hogy ahhoz képest, hogy amilyen erőforrások rendelkezésre állnak mind költségvetési előirányzat, mind pedig személyi állomány tekintetében, ahhoz képest azt gondolom, hogy igencsak kemény munka volt idáig is eljutni. Ugyanezt folytatjuk, és ahogy említettem, a megbízási szerződések most megindulnak heteken belül, sőt nem heteken belül, hanem a jövő héten már a szerződéskötések a nyilatkozattelekkel meg fognak indulni. Vele párhuzamosan folytatódik a 65 ezer hektárból még fennmaradó rész azzal, és itt szeretnék egy utalást tenni az osztatlan közös tulajdonra, hogy hogyan próbáljuk az osztatlan közös tulajdont megoldani. Miután ott még további munkák vannak, ezért ezeknek a jogi rendezéséig a területeket félretesszük, ezek mennek a megbízásba, tehát továbbra is októberig lesz gazdájuk, ugyanúgy, ahogy a tavalyi évben is megbízásban ezek az osztatlan közös területek hasznosítva voltak, viszont a felszabaduló haszonbérleteket máris betesszük, és ez körülbelül egy olyan 10 ezer hektáros nagyságrendet jelent, 2011 év végi, 2012 év eleji lejáratot, és ehhez hozzájön 2013-tól még körülbelül 6 ezer hektár, amit most a szerződések átvizsgálása okán látunk. És amit még ez ki fog egészíteni, azok a területek, amelyeket más tulajdonosi joggyakorlótól, vagyongazdálkodótól most kapunk meg a jogszabályváltozások okán. Ez is jelentős terület, de itt megint felhívnom a figyelmet arra, hogy ezeknek a területeknek az összetétele többé-kevésbé azonos a Nemzeti Földalapban lévő földterületek összetételével, mind művelési ágban, mind pedig a vagyon hasznosítási módjában. Tehát ebben is vannak erdőterületek, amely csak vagyongazdálkodásba mehet, és a kisebbik hányada képezi a haszonbérlet tárgyát, ezt be fogjuk vonni.

Tehát így a 65 ezer hektár meglesz, és ezen felül, ahogy rendezzük az osztatlan közös tulajdonú területek sorsát, azok is folyamatosan bekerülnek a pályáztatási rendszerbe. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Azt gondolom, hogy néhány kérdésben kaptunk megnyugtató választ, például a legsürgősebb feladatok most megoldódnak azzal, hogy az éves szerződéseket tovább lehet működtetni, azonban azért felmerült a bizottságban több olyan kérdés, amire véleményem szerint nem kaptunk feltétlenül megnyugtató választ. Mint ahogy elnök úr is és miniszteri biztos úr is azt javasolta, hogy nézzük meg a konkrét kiírási feltételeket, pályázatokat, én azt gondolom, hogy mi ezt valóban meg is szeretnénk nézni, és több képviselőtársam is tett arra javaslatot, hogy akkor ehhez kérnénk egy írásos beszámolót.

Szeretném megkérdezni a bizottságot, hogy akkor egy ilyen írásos beszámolót, különös tekintettel az említett esetekre, az albizottság kérjen-e a Földalapkezelő Szervezettől, illetve a minisztériumtól. Amennyiben ezt támogatjuk, akkor ezt így megtehetjük. Ha nem, akkor jelzem, hogy én egyébként is ezt megtenném.

Most megkérdezem az albizottság tagjait, támogatják-e azt, hogy mint albizottság, kérjünk egy ilyen írásos beszámolót. Aki igen, kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szabó Rebeka: Nem vagyunk az albizottság tagjai! – Dr. Ódor Ferenc: Elnök úr kérje!)* Jó, rendben, akkor én fogom kérni.

A paramétereket tisztázzuk, és akkor ennek tükrében, ha ezt a választ megkaptuk, el tudjuk dönteni, hogy szükség van-e esetleg egy zárt ülésen való további tárgyalásra, vagy esetleg kielégítő választ kapunk írásban. Köszönöm szépen.

Elnök úr!

DR. SEBESTYÉN RÓBERT (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet): Ha megengedik! Ha jól érzékelem, a vége felé járunk a mai ülésnek...

ELNÖK: Igen.

DR. SEBESTYÉN RÓBERT (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet): Annyit azért szeretnék jelezni, hogy csatlakozom Szabó Csaba miniszteri biztos úrhoz abban, hogy a most hatályban lévő jogszabályoknak és a kormány által jóváhagyott feltételrendszernek és bírálati szempontrendszernek az NFA eleget tett az eddigi pályáztatások során, ezt szeretném megerősíteni. És amennyiben a későbbiekben változtatásra van szükség, akkor ezeket a szinteket, jogszabályi szinteket, kormányzati szinteket kell természetesen megkeresni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Világos. Köszönöm szépen, elnök úr, az utolsó megjegyzését, szerintem ezzel mindannyian egyetértünk. Pont ez lenne a célja, hogy amennyiben úgy látjuk, hogy nem elég jól lettek meghatározva a szabályok, körülírva a feltételek, akkor ezen tudjunk együttesen javítani.

Mindenkinek köszönöm szépen az ülésen való részvételt és a nagyon aktív hozzájárulást.

(Az ülés befejezésének időpontja: 13 óra 21 perc)

Harangozó Gábor
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Ipacs Tiborné és Molnár Emese